

ПАВЛИНКА ВЕЉАНОСКА

ПРИРУЧНИК

за

Музичко образовање

за шести разред

Мр Павлинка Вељаноска

ПРИРУЧНИК

за

Музичко образовање

за шести разред

Поштовани наставници Музичког образовања!

Музика као универзални језик даје могућност за стварање емоција, осећања и једнакост међу различитим културама. У улози наставника Музичког образовања Ви сте привилеговани водич који уводи ученике у чаробно путовање у свету музике.

Приручник за Музичко образовање за шести разред је помагало за часове и богаћење и допуну вашег рада. За основу су узети *Национални стандарди* према којима је урађен и *Програм*. У креирању активности обухваћени су сви садржаји и појмови повезани са стандардима оцењивања. То је урађено разноврсним општим методама који су прилагођени садржајима, али и карактеристичне методе из музичке педагогије (традиционални, Сузуки, Кодал). Сценарија за час су припремљена према АИДА-моделу који највише одговара основним начелима нове *Концепције за образовање*. Уметнуте су активности са *исраживачком наставом, проблемским питањима и пројектним активностима* које допунски дају динамику наставном процесу, осавремењавају наставни приступ и помажу ученицима да добију знање искуственим учењем и учењем уз размишљање. Различите савремене технике су део мозаика сценарија за час. Приспособљени су према специфичности предмета и резултатима учења.

Сваки сценарио за час има и међутематску интеграцију двеју тема *Слушање и разумевање музике* и *Музичка писменост и извођачке активности* зато што музика увек садржи ове сегменте. Присутна је и међупредметна интеграција како би се садржаји разумели у ширем контексту. У активностима су уметнути садржаји из *медијске писмености, међуетничке и интеркултурне интеграције*.

Након сценарија за час следе Материјали за учење за ученике који су у функцији стандарда оцењивања. Ови Материјали ће олакшати рад наставника и биће у функцији формативног и сумативног оцењивања, а ученику ће помоћи да утврди знање са часа.

Саветујемо вас да прилагодите ове активности према потребама и интересима ваших ученика. Тим начином настава ће бити функционална и ефективна и циљаће ка постизању високих резултата учења.

Најискреније жеље за успешно и инспиративно музичко образовање!

Ауторка

Резултати учења из теме *Слушање и разумевање музике*

Ученик/ученица биће способан/способна да:

1. идентификује и разликује музичке композиције различитих жанрова (класична музика, народна музика, популарна музика);
2. идентификује и разликује народне песме различитог садржаја и пореклом из различитих етничких заједница из Северне Македоније;
3. разликује различите врсте гласова, вокалне саставе и хорова и да их препознаје у вокалној музици коју слуша;
4. разликује и категоризује жичане музичке инструменте и препознаје их у инструменталној музици коју слуша;
5. препознаје елементе музичких облика и објашњава њихову повезаност са карактером слушаних дела.

Ученик/ученица ће развити:

6. интересовање за слушање музике различитих жанрова.

Резултати учења за тему *Музичка писменост и извођачке активности*

Ученик/ученица биће способан/способна да:

1. разликује визуелно и аудитивно Ц-дур скалу и а-мол скалу – природну врсту, да објашњава њихове елементе и да их користи преко певања/свирања једноставним вежбама и двогласним канонима уз примену нотног записа;
2. да пева песме различитог жанра, карактера и садржаја и једноставне двогласне каноне по слуху с правилном применом елемената вокалне технике;
3. да их препознаје током слушања и да адекватно користи музичка изражајна средства у певању и свирању;
4. да се креативно изражава музиком и повезивањем музике са другим облицима уметничког изражавања.

Смернице, упутства и активности за реализацију Наставног програма

ЖИВЕЛА МУЗИКА

Садржаји и појмови

Певање (опсег а– д2) и свирање дечјих музичких инструмената

(народна песма, дечја песма, популарна песма, уметничка песма, канон, мелодијска вежба, ритмичка вежба, дечји музички инструменти)

Стандарди оцењивања

Учествује у заједничком наступу по слуху; изводи песме по слуху, вежбе и једноставне двогласне каноне самостално или у групи; пева/свира песме по слуху, вежбе и једноставне двогласне каноне правилним певачким ставом, правилним начином свирања и применом музичких изражајних средстава.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

На првом часу музичког образовања наставник подстиче ученике да разговарају о музици: Шта за њих представља музика? Да ли је музика део њихове свакодневице? Какву музику слушају?

Техником *Бура идеја* ученици казују једну реч која их асоцира на музику, реч се записује на хамеру или на картицама и израђује се пано за музику. Затим се ради техника *Петоред* за реч *музика* (први ред – именица, основни појам, у овом случају музика; други ред – два глагола повезана речју музика, трећи ред – три придева који описују основну реч; четврти ред – фраза од четири речи о музици и пети ред – једна реч, синоним основног појма). Овом техником, поред тога што се продубљује размишљање, прави се и корелација са матерњим језиком.

Главни дио

Активност 2

Наставник усмерава ученика на упевавање и подсећа их на правилан певачки став и правилну вокалну технику. Ученици се упевавају и пазе на смернице од наставника.

Наставник усмерава ученике ка обради песме по слуху „Viva la musica“. Подстиче ученике да преведу једноставни текст песме. Затим наставник једном пева песму са текстом, а ученици слушају. На другом певању укључују се и ученици. Песма се обрађује у мањим целинама и са више понављања. Када савладају мелодију и текст, преко дискусије одређују темпо и динамику према претходно наученим појмовима. Ученици дискутују који темпо и која динамика највише одговара песми, како треба да звучи, односно какав је карактер песме (као неофицијална химна музике).

Песма се пева на различите начине: групно, у мањим групама, појединачно, ехо певањем (један ученик пева, а група понавља фразу). Ако постоји прилика, песма се може отпевати као канон, а наставник објашњава начин певања. Ученици се могу укључити (прво и треће време – тапшање рукама; друго и четврто време – пуцкетање прстима) чиме ће се нагласити метар композиције.

1 2
Vi - va, vi - va la mu - si - ca, vi - va, vi - va la
3
mu - si - ca, vi - va la mu - si - ca.

Завршни део

Активност 3

Учитељ презентује видео пример са извођењем песме (канона) дечјег хора. Ученици прате и разговарају о начину извођења, вокалној техници, композицији песме, музичко изражајним средствима и др. Наставник упућује ученике на следеће садржаје који ће се изучавати током школске године, а који су представљени у видео примеру (вокална музика, дечји хор, канон, трајање нота, темпо, динамика и др.).

„Viva la musica”/ Живела музика – М. Преториус
<https://www.youtube.com/watch?v=BVyB8SCYJuE>

Напомена: Планирано је да ова песма буде обрађена по слуху. Међутим, садржи много садржаја који су планирани Програмом (трајање и продужетак нота и пауза, канон, лествица, дјечији хор итд.). Начин на који се песма обрађује слухом, а касније се откривају елементи музичке писмености, фрагмент је Сузуки-методе која омогућава да се музика деци дешава на спонтан начин. Већ усвојена мелодија по слуху у даљим предвиђеним садржајима може се анализирати са теоријске тачке гледишта. Тако се ова песма може користити у наредним часовима где је планирано усвајање других садржаја.

Напомена: Наставник може по слуху обрадити песму по свом избору или се може приказати пример видеа и разговарати о важности музике.*

Рефлексија

Како вам се допао данашњи час? Да ли је свако од вас научио песму (самооцењивање – покажите палац горе)? Имате питања о додатним информацијама о данашњем садржају?

Средства

Пијано, табла, хамер, картице, пројектор, компјутер, звучници.

Праћење напретка

Самооцењивање, усмена повратна информација, листа за праћење (чек листа) укљученост у активностима.

ХИМНА „ДАНАС НАД МАКЕДОНИЈОМ СЕ РАЂА“

Садржаји и појмови

Упућено слушање музичких дела

(темпо, динамика, карактер музике, назив дела, композитор, жанр, елементи музичке форме, извођачка композиција; свечана песма – химна, соло песма)

Стандарди оцењивања

Препознаје музичка изражајна средства у одслушаној композицији/свечаној песми – химни, соло песми и имањује их стручним изразима; наводи наслов и композитора познатог музичког дела које слуша; препознаје извођачки став и елементе музичке форме у музичком делу које слуша.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Наставник упућује ученике на активност: *Допуни реченицу: Волим своју домовину јер...* Ученици одговарају и са њиховим изјавама се прави постер. Отвара се расправа о државним празницима и симболима (застава, грб и химна). Ученици описују грб и заставу и цртају их на постеру изјава. Чита се текст химне. Затим се то бележи у свеске (Материјал за учење).

Главни део

Активност 2

Наставник подстиче ученике да дискутују: У којим приликама се пева химна? Како певати и слушати химну наше земље? Како да се понашамо када се интонира химна друге земље? Кроз аудио запис наставник представља химну наше земље. Ученици устају и изводе је.

Химна „Данас над Македонијом се рађа“

https://youtu.be/chPV4W0c_D0

Дискусија се наставља питањима: Каква осећања у вама изазива певање химне? Какав карактер има химна? Којим темпом се изводи да би се ухватио карактер? Какав састав је изводи? Са којим саставом се може извести (оркестар, хор, солисти, оркестар и хор, популарни певачи)?

Активност 3

Наставник усмерава ученике да нађу информације о ауторима химне, када је била написана, када је проглашена за химну самосталне Македоније. Ученици истражују и презентирају добијене информације.

Активност 4

Уз претходно припремљене материјале од стране наставника, ученици праве заставу наше земље. Након што су је нацртали и причврстили, поново се слуша и пева химна уз вихоре заставица. Наставник посебну пажњу посвећује томе да ученици науче текст и начин извођења.

Завршни део

Активност 5

Наставник подстиче ученике да разговарају о химнама других земаља. Ученици разговарају о томе где најчешће чују те химне (спортске утакмице, дочек страних државника, итд.). Уз помоћ наставника, наводи се неколико наслова химни других земаља. Наставник показује ученицима химну Европске уније.

Активност 6

Наставник подстиче ученике да дискусију о томе да химну наше земље треба да певају на почетку сваке радне недеље сви ученици школе. (Пракса из школа из других земаља.) Ако се ученици слажу, то може бити њихова иницијатива да се то уведе као активност у школи.

Рефлексија

Да ли су вам се допале активности на часу? Да ли свако од вас зна химну наше државе? Ко су аутори? Којег је карактера?

Средства

Уређај за слушање музике, хамер, материјали за израду заставе, дигитални уређаји, интернет.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, листа за праћење (чек-листа) укљученост у активностима.

МУЗИЧКИ ЖАНРОВИ

Садржаји и појмови

Музички жанрови: класична, народна, популарна музика (класична музика, народна музика, поп, рок, дечји рап)

Стандарди оцењивања

Идентификује жанр слушане музичке композиције; разликује у упоређује карактеристике различитих музичких жанрова слушањем музичких композиција; наводи по две композиције из сваког музичког жанра.

Сценарио за час

Уводни дио

Активност 1

Наставник објашњава ученицима технику **5зашто**. Најпре се поставља питање речју *зашто* и даје се одговор. Одговор се преформулише у питање са речју *зато* (на пример: Зашто треба да слушамо музику? Зато што нас музика развесели. Зашто нас музика развесели? итд...) и добијају се 5 питања и 5 одговора. Питање је *Зашто треба да слушамо музику?* Ученици раде у групама и дискусијом у групама раде вежбу. Затим презентују питања и одговоре.

Главни дио

Активност 2

Наставник подстиче ученике на разговор о томе какву музику слушају у слободно време. Ученици одговарају и заједно са наставником дефинирају жанр и записују на табли. Наставник објашњава да се врста музике назива жанр и заједно са ученицима дефинишу основне жанрове: класична, народна, популарна музика и дечје песме. Ученици наводе примере о различитим жанровима музике и дискутују о омиљеним песмама.

Активност 3

Наставник презентује звучне примере о врстама жанрова. Ученици слушају и после завршетка дискутују о композицији (жанр, језик на који се пева, темпо, динамика, карактер, извођачи и сл.). Слушају се фрагменти. После слушања примера, ученици заједно са наставником утврђују жанрове који су заступљени у звучним примерима и дискутују о томе која композиција им је оставила најснажнији утисак и зашто. Дефинишу основне карактеристике и наводе разлике између различитих жанрова.

(Хеј, голубови бели – А. Дџамбазов/Г. Поповски
(Еј, гулаби бели – А. Џамбазов/Г. Поповски)

<https://youtu.be/dCkvfbTR1JQ>

Танец (Танец)

<https://www.youtube.com/watch?v=ChY304aL7Tk>

Са фестивала Илбери – официјални канал

(Од фестивалот *Ylberi* /Илбери – официјален канал)

<https://www.youtube.com/watch?v=y-PQat9XqQM>

„Маштање” – Х. Виџавски, Христијан Монеvски – виола

(„Мечтаење” – Х. Виџавски, Христијан Монеvски – виола)

https://www.youtube.com/watch?v=yW9_IJZWJPA

Тоше Проески – концерт 1999, по избору наставника
(Тоше Проески – концерт 1999, по избор на наставникот)

<https://www.youtube.com/watch?v=9h1zhkbVNho>

Девојче лепо – Есма Реџепова

(*Čaje sukarije* /Девојче убаво – Есма Реџепова)

<https://youtu.be/UcaHAL38j4M>

Синоћ ја и моја мајка – Нада Мамула

(Синоћ ја и моја мајка/Сношти јас и мојата мајка – Нада Мамула)

https://www.youtube.com/watch?v=croLjn_IRRk

Aşk/Љубов, *İnönü Üniversitesi Çoksesli Korosu*, хор универзитета Инону
(*Aşk*/Љубов, *İnönü Üniversitesi Çoksesli Korosu*, хор на универзитет Инону)

<https://www.youtube.com/watch?v=q5rB2ccqBL0>

Аве Марија – Ф. Шуберт, Марија Калас

(Аве Марија – Ф. Шуберт, Марија Калас)

<https://www.youtube.com/watch?v=j8KL63r9Zcw>

Нишка бања – српска народна песма, изводи Хор бечких момака

(Нишка бања – српска народна песна, исполнува Хорот на виенските момчиња)

<https://www.youtube.com/watch?v=jthbxJn6lxc>

Feeling good – А. Newley arr. D. Horn /А. Њули, аранжман Д. Хорн

(*Feeling good* /Се чувствувам добро – А. Newley arr. D. Horn /А. Њули,
аранжман Д. Хорн https://www.youtube.com/watch?v=owFg_xfbvuU)

Завршни део

Активност 4

Наставник упућује ученике да направе листу својих омиљених композиција различитих жанрова. Исто тако даје упутства како да саставе листу на платформи за музику.

Рефлексија

Да ли вам се допао час? Какве жанрове музике смо слушали? Који жанр музике волите да слушате највише?

Средства

Уређај за слушање музике, листови папира.

Праћење напретка

Учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике.

ТРАЈАЊЕ И ПРОДУЖЕЊЕ НОТА И ПАУЗА

Саджаји и појмови

Ноте, паузе и скале

(тонови а-мало и х-мало, трајање нота и пауза, знаци за продужење нота и пауза, Ц-дур скала, а-мол скала – природна врста, степен, полустепен, стопало, тетракорд)

Стандарди оцењивања

Препознаје а-мало и х-мало, трајање нота и пауза и знакова за продужење нота и пауза; записивање а-мало и х-мало, трајање нота и пауза, знаци за продужење нота и пауза.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Ученици заједно са наставником припремају картице са наученим нотама и паузама (цела, половина, четвртина и осмина) за игру са меморијом. Картице су у парове, стављају се по случајном редоследу, а игра се игра у групама. При сваком отварању картице, именује се нота или пауза и њено трајање (препознавање). Иста игра се може припремити и у дигиталном облику. Ова је активност за утврђивање научених нота и пауза и њихових трајања из претходних разреда.

Активност 2

Ученици су подељени у групе а пред њима су картице са наученим нотама и паузама. Наставник пева ритмичку вежбу, а ученици слушају и подижу одговарајућу картицу према нотама или паузама. Један од ученика то записује на табли. Затим ученици преписују вежбу и заједно је тактирају.

Главни део

Активност 3

Наставник пева ритмичку вежбу, притом убацује ноте које трају 3 или 6 удара и корона. Поставља проблемско питање како записивати те ноте. Ученици дају предлоге. Наставник им објашњава да поред основних нота и пауза, има и знакова за продуживање нота и пауза: лук, тачка и корона. Објашњава њихову функцију. Затим усмерава ученике да напишу ноте које трају 3, 5, 6, 7, 8, 9 удара уз помоћ знакова за продуживање (лук и тачка). Ученици презентују своје примере на табли.

Активност 4

Ученици заједно са наставником осмишљавају покрет за сваку ноту и паузу (и ноте и паузе) са знаковима продуживања (на пример: цела нота - тапшање рукама, пола тачке - лупање кољена, пола ноте - пуцкетање прстима, четвртина нота – скок, осмина нота – скакање на једној ноzi). Ови покрети су само предлог. Ученици могу дати своје предлоге. Све је то у четвртини такта и јединица мере је четвртина, односно четири тапшања рукама, два пуцкетања прстима и сл. Учитељ тактира, а ученици ритмичку вежбу изводе покретом. Ово је пример Кодал-методе где ученици кроз покрете уче трајање нота и пауза.

Завршни део

Активност 5

Наставник упућује ученике да направе наставни листић са Музичком математиком (прилог).

Активност 6

Музички круг

Ученици су подељени у 4 групе. Свака група саставља ритмичку вежбу од 4 такта користећи знакове за продужавање нота и пауза. Записују то на листу. Вежбе се изводе у кругу унапред одређеним редоследом. Затим се листови размењују између група и редослед се мења. Тако настају ритмичке вежбе са више комбинација.

Забелешка: Наведене су више активности, наставник има могућност за избор и за прилагођавање активности према могућностима и способностима ученика и условима за рад.

Рефлексија

Да ли вам се допао час? Која вам је активност била најзанимљивија? За шта су нам ове активности послужиле, шта смо утврдили, а шта ново научили?

Средства

Табла, хамер, листови, картице, наставни листови.

Пређење напретка

Усмене повратне информације, писмене повратне информације – наставни листић, листа за праћење (чек листа) укључености у активности.

Ц-дур СКАЛА

Садржаји и појмови

Ноте, паузе, скале

(тонови а-мало и х-мало, трајање нота и пауза, знаци за продуживање нота и пауза, Ц-дур скала, а-мол скала – природна врста, степен, полустепен, стопало, тетракорд)

Стандарди оцењивања

Записује скале Ц-дур и а-мол – природна врста и њихови елементи; пева/свира песме и вежбе у опсегу а – д2 са применом нотног записа.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Наставник припрема питања написана на картицама или припрема дигитални садржај (игра, квиз) за понављање садржаја и појмова за Ц-дур скалу (дијагностичко оцењивање). Ученици одговарају, могу да буду подељени у групе, да се надопуњавају, а с тим да презентују своје знање из претходног разреда. Наставник прати одговоре и утврђује знање ученика, односно колико има познавања из претходног.

Главни део

Активност 2

Наставник позива осам ученика и распоређује их по реду. Даје листове са називима тонова, по један сваком ученику. Сви ученици заједно певају основну скалу. Скала је написана на табли. Наставник прилази трећем и четвртном и седмом и осмом ученику. Подстиче ученике да разговарају о удаљености између ученика, који су ближи, а који су удаљенији. Овако се одређују цели и полустепени, уз објашњење наставника. Цели и полустепени се записују на табли. Затим наставник дели групу на два једнака дела од по четири тона и објашњава појам тетракорд. Обележавају се тетракорди на табли. Ова активност се може одвијати и на степеништу у холу школе ради бољег визуелног приказа висине тонова.

Активност 3

Наставник обезбеђује услове (школски таблет, кабинет информатике, и сл.) и усмерава ученике на истраживање (*истраживачка настава*) о називима тонова. Ученике дели у три групе и свакој групи даје посебне задатке: 1. Одакле потичу називи тонова и ко их је измислио? 2. Како је музика записивала пре него што су измишљени тонови које данас користимо? 3. Могу ли се називи тонова превести на различите језике? Након што добију информације, ученици презентују, а наставник објашњава. Аретински и абецедни називи тонова се бележе на табли. Затим наставник записује стопала и заједно дефинише појам стопала. Ученици преписују у своје свеске.

Напомена: Уколико нема услова за истраживање на интернету, наставник припрема текст из којег ученици израђују презентацију.

Активност 4

Наставник свира мелодију у Ц-дуру, а ученици је записују у своје свеске (диктат). Затим ученици певају, а наставник их прати. Ученици свирају мелодију на дечијим музичким инструментима, примењујући темпо и динамику. Наставник свира неколико тема у Ц-дуру, а ученици објашњавају звучност дурског тоналитета.

Завршни дио

Активност 5

Учитељ припрема слагалицу од неколико музичких мотива који се могу подредити различитим распоредом. Ученици раде у групама. Мотиве ређају у другачијем распореду и изводе их певајући или свирајући. Наставник их подстиче да додају динамичке знакове и изводе их различитим темпом, користећи одговарајуће појмове. Затим ученици бирају која комбинација најбоље звучи. Ова активност се може реализовати и дигиталним алатима и апликацијама за писање нота.

Рефлексија

Ученици пишу једно питање на листу папира о садржају и појмовима на часу. Згужвају папир у облику лопте. На дати знак бацају високо и примају другу лопту. Отварају лист, читају питање и одговарају на њега.

Средства

Карте, дигитални садржаји, дигитални уређаји, табла, пијано, листови папира.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, учешће и успех у реализацији изведбених активности.

а-мало и х-мало

Садржаји и појмови

Ноте, паузе, скале (тонови а-мало и х-мало, трајање нота и пауза, знаци за продужење нота и пауза, Ц-дур скала, а-мол скала – природна врста, степен, полустепен, стопало, тетракорд)

Стандарди оцењивања

Препознаје а-мало и х-мало, трајање нота и пауза и знакова за продуживање нота и пауза; записивање у петолинији а-мало и х-мало, трајање нота и пауза, знаци за продужавање нота и пауза.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Музички бинго

Учитељ припрема различите комбинације бинго-карата са наученим тоновима (исписаним у петолинију) и кратким мелодијским мотивима. Распоређује их насумично по картицама. Он дели ученике у групе. Учитељ пева један тон или мелодијски мотив, а ученици га траже на картици и заокружују ако га има. Победник је група која прва заокружи све тонове или кратке мелодијске мотиве и викне: „БИНГО!“ Учитељ може направити игру и у дигиталном облику.

Активност 2

Наставник може да креира дигиталне игрице о месту тонова у петолинији на великом броју платформи за ту сврху (на пример: wordwall.net, kahoot.com, и др.). Игра се може играти самостално или у групи давањем одговора или, ако је могуће, на дигиталним уређајима. На тај начин ће се развити такмичарски дух и тимски рад.

Главни део

Активност 3

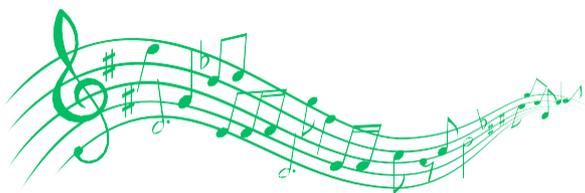
Наставник приказује слику тонског система на пројектору. Упућује ученике на дискусију. Колико тонова има? Како су записани? Ко изводи највише, а ко најниже тонове? Осим тонова у петолинију, на који други начин се могу написати (помоћни линије)? Подстиче ученике да препознају и покажу научене тонове прве октаве. Затим заједно певају Ц-дур лествицу. Наставник указује ученицима да ће још једном одсвирати Ц-дур скалу, а затим ће одсвирати још два тона (х – мало и а – мало), а ученици треба да пажљиво слушају.

Након што одсвира нова два тона, подстиче ученике да дискутују: Који су то тонови? Где се креће мелодијска линија? Како записати те тонове? Како користити место записивања на помоћној и испод помоћне линије?

Након што се заједнички одреди, тонови х-мало и а-мало се записују у петолинију на табли, а ученици их записују у своје свеске. Затим се заједно пева Ц-дур љествица и на крају се певају х-мало и а-мало. Наставник пева кратке мелодијске мотиве показујући на тонове, а ученици понављају.

Активност 4

Наставник изводи мелодијске вежбе са свим наученим тоновима, укључујући х-мало и а-мало. Вежбе се записују у свеске и обрађују. Ако постоје услови, вежбе се могу снимити и у дигиталним алатима за ту сврху (велики број апликација за таблет рачунар, паметну таблу или паметни телефон). На тај начин ће ученици имати прилику да слушају вежбу, да убаце различит темпо и динамику.

Завршни део

Активност 5

Наставник припрема наставне листиће са мелодијским вежбама у које су уметнути тонови х-мало и а-мало. Ученици треба да уоче колико пута се у мелодијским вежбама појављују ови тонови.

Рефлексија

Са којим тоновима смо се упознали данас? Где се пишу ови тонови? Којој октави припадају?

Средства

Картице, табла, дигитални уређаји, пројектор, слика са тонским системом, наставни листићи, дигиталне платформе за писање тонова.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, писмена повратна информација – наставни листић, листа за праћење (чек листа) укључености у планираним активностима.

ТЕМПО

Садржаји и појмови

Музичка изражајна средства – динамика и темпо у музичком извођењу динамика и динамичко нијансирање: пијано (piano), пијанисимо (pianissimo), форте (forte), фортисимо (fortissimo), мецофорте (mezzo-forte), мецопијаноо (mezzo), крешендо (crescendo), декрешендо (decrescendo); темпо: адаџо (Adagio), ленто (Lento), ларго (Largo), модерато (Moderato), анданте (Andante), алегро (Allegro), виво (Vivo), престо (Presto); метроном)

Стандарди оцењивања

Одређује динамику и темпо у датом музичком извођењу; повезује карактер музике са музичким изражајним средствима; примењује одређена музичка изражајна средства у властитом извођењу.

Сценарио за час

Уводни дио

Активност 1

Наставник упућује ученике да повежу реч темпо са свакодневним ситуацијама (ходање, причање, лупање срца и сл.)

Активност 2

Наставник припрема наставне листиће или квиз са дигиталним алатима за утврђивање знања за темпо из претходних разреда (дијагностичко оцењивање). Ученици раде самостално.

Активност 3

Ученици раде технику ЗСУ. Црта се табела са три колоне. У првој колони (Знам) записују све што знају о темпу, у другој колони (Желим да знам) записују шта желе да науче. Трећу колону попуњавају на крају часа. У њој записују шта су научили.

Главни део

Активност 4

Наставник изговара називе за темпо и подстиче ученике да уоче из којих језика потичу. Објашњава им универзални језик музике и прихватање ових назива као интернационалне. Затим објашњава значење назива на матерњем језику (Adagio, Lento, Largo, Moderato, Andante, Allegro, Vivo, Presto). Заједно са ученицима техником Грозд, распоређује називе и објашњење на матерњем језику у основне три групе темпа; брзо, умерено и споро. Презентацијом партитура ученици уочавају и дефинишу где стоји назив темпа. Наставник презентује метроном, а ученици мењају различит темпо и сазнавају његову функцију. Наставник презентује дигитални метроном, односно апликацију, на паметној табли, компјутеру или телефону и упућује их како могу да је користе.

Активност 5

Ученици бирају једну песму (пример „Драги бато”) и уз подршку метронома певају је различитим темпом. Наставник их подстиче на дискусију. Који темпо највише одговара карактеру песме? Доноси се закључак, а наставник потенцира да за све композиције темпо има важну улогу за постизање карактера композиције.

Активност 6

Наставник презентује звучни пример и објашњава ученицима мађарски плес чардаш. Упућује ученике да уче темпо. Завршавањем композиција ученици дискутују о темпу у првом и другом делу, а наставник подстиче ученике да користе стручне називе. Композиција се слуша још једном, а наставник подстиче ученике да плешу и да кретањем искажу темпо.

Чардаш – В. Монти (споро – брзо)

Извођење виолином и оркестром

<https://www.youtube.com/watch?v=WTc-KoBAKts>

Активност 7

Наставник презентује звучни пример и објашњава ученицима композицију. Упућује их да уче темпо и извођачки састав. Завршавањем композиције, наставник подстиче ученике на дискусију: Како вам се допала композиција? У којем је темпу? Какав је карактер? Какав је састав изводи? Да ли ће бити исти карактер ако се композиција изводи у темпу престо (Престо)?

Ададжо – Т. Албињони

(спори темпо) – фрагмент

<https://www.youtube.com/watch?v=XMbvcp480Y4>

Завршни део

Активност 8

Наставник презентује мелодијску вежбу са изученим елементима музичке писмености. Вежба се обрађује а ученици се усмеравају да створе назив темпа за почетак вежбе на петолинији и да је испевају у одговарајућем темпу. Могу користити и метроном.

Активност 9

Ученици попуњавају трећу колону из табеле ЗСУ, односно шта су научили на овом часу- Наставник их подстиче да стварају свој концепт и да се присете свих нових појмова са часа.

Рефлексива

Како вам се час допао? Шта вам је било најзанимљивије? Чиме сте допунили ваше знање о темпу?

Средства

Наставни листићи, пројектор, метроном, уређај за слушање музике.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, писмена повратна информација, листа за праћење (чек листа) активности за време часа, бодовна листа за одговоре на постављена питања.

ДИНАМИКА

Садржаји и појмови

Музичка изражајна средства – динамика и темпо у музичком извођењу (динамика и динамичко нијансирање: пијано (piano), пианисимо (pianissimo), форте (forte), фортисимо (fortissimo), мецофорте (mezzo-forte), мецопиано (mezzo-piano), крешендо (crescendo), декрешендо (decrescendo); темпо: адаџо (Adagio), ленто (Lento), ларго (Largo), модерато (Moderato), анданте (Andante), Алегро (allegro), виво (Vivo), прести (Presto); метроном)

Стандарди оцењивања

Одређује динамику и темпо датог музичког извођења; повезује карактер музике са музичким изражајним средствима; примењује одређена музичка изражајна средства у властитом извођењу.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Техником *Киплинг-питања*, наставник подстиче ученике да понове и утврде претходна знања о динамици: **Шта** је динамика у музици? **Зашто** има динамике у свакој композицији? **Који** су основни динамички знаци? **Где** се уписују динамички знаци у композицији? **Како** изводимо динамичке знаке док свирамо и певамо? Ученици раде у групама и презентују своје одговоре. Следи заједничка дискусија.

Ова техника омогућава студентима да успоставе претходно знање и укључе се у садржај из више перспектива уз дубље размишљање. Рад у групама је погодан, јер ученици сарађују, размишљају, износе своје ставове, поштују ставове других ученика. На тај начин допуњују своје знање, што је карактеристично за конструктивистичко учење.

Активност 2

Наставник упућује ученике на активност *Топло – хладно*. Један ученик напушта учионицу, а остали ученици скривају предмет на скривеном месту. Ученик улази у учионицу, а ученици почињу да певају песму или свирају на дечјим музичким инструментима. Када је ученик који тражи предмет даље од њега, ученици певају тихо, а када се он приближи предмету, остали певају гласније. На тај начин помажу ученику да пронађе предмет, а истовремено примењују динамику и динамичке нијансе. Након завршене игре, наставник подстиче ученике да кроз ову активност разговарају о примени динамике.

Главни део

Активност 3

Наставник пева мелодијску вежбу или песму, а ученици уочавају различите динамичке нијансе. Затим их заједнички дефинишу и објашњавају кроз практичну примену (*piano*, *pianissimo*, *forte*, *fortissimo*, *mezzo-forte*, *mezzo-piano*, *crescendo*, *decrescendo*). Представљају графиконом динамичке знаке почевши од најтишег, па до најгласнијег.

Активност 4

Наставник подстиче ученике на дискусију о томе коју динамику има једно даноноће. Када је најгласније, а када је најтише? Које нијансе динамике су у току дана и ноћи? Даје увод у звучном примеру који следи. Ученици дискутују које звуке слушају изјутра. Приступа се слушању композиције са смерницом за уочавање динамике и повезивање карактера.

Јутро из суите *Пер Гинт* – Е. Григ,

Симфонијски оркестар ФМУ,

Борјан Цанев – диригент

<https://www.youtube.com/watch?v=fgK3RRZjPDY&t=248s>

Након завршетка композиције, води се дискусија: Ко изводи композицију? Каква је динамика на почетку? Која је осећања изазвала у вама? Како замишљате јутро описано у композицији? Да ли би то био исти лик да је композиција почела са *фортиссимо*? Како се композиција наставља? Постоје ли различите динамичке нијансе? На шта за вас асоцирају различите динамичке нијансе (буђење природе, јарко сунце, и сл.)?

Након расправе, композиција се поново чује.

Завршни део

Активност 5

Наставник представља партитуру са знаковима за динамику и темпо. Ученици их уочавају и заједнички дефинишу где се ти знакови налазе.

Активност 6

Наставник изводи мелодијску вежбу. Ученици је преписују. Учитељ их упућује да запишу знакове за темпо и динамику и да певају вежбу користећи темпо и динамику. Ако је могуће, вежба се може преписати на дигитални уређај у одговарајућу апликацију уметањем и променом знакова за темпо и динамику како би се уочила разлика.

Рефлексија

Са којим новим садржајима и појмовима смо се упознали овог часа? Коју композицију смо слушали? Да ли вас интересују допунске информације у вези динамике?

Средства

Уређај за слушање музике, табла, дигитални уређаји, листови папира.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, листа за праћење (чек-листа) укључености у активностима, бодовна листа за одговоре на питања постављена од наставника.

„В'ЛТАВА” – Б. СМЕТАНА

Садржаји и појмови

Усмерено слушање музичких дела (темпо, динамика, карактер музике, наслов дела, композитор, жанр, елементи музичког облика, извођачки састав; свечана песма – химна, соло песма)

Стандарди оцењивања

Препознаје музичка изражајна средства у слушаној композицији/свечана песма – химна/соло песма и именује их стручним изразима; наводи наслов и композитора познатог музичког дела које слуша; препознаје извођачки састав и елементе музичке форме у музичком делу коју слуша.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Наставник подстиче ученике да дискутују о класичној музици кроз питања: Знамо ли правилно да слушамо класичну музику? Како разумети музичке поруке? Како тонови могу „осликати” дешавања у природи, изразити осећаје, приказати некакво догађање? Како изражајна средства са којима смо се упознали (темпо, динамика, агогика) доприносе естетском доживљају музике?

Главни део

Активност 2

Наставник упознаје ученике са композицијом *В'лтава* од Беджих Сметане. Прави се корелација са предметом Географија. Ученици траже реку В'лтаву на географској карти и уочавају у којој држави је ток реке. Тражи се и главни град Чешке. Наставник објашњава ученицима о композицији, о њеним темама и записује их на табли заједно са насловом композиције и композитора. Ученици преписују у свеске. Презентује се звучни пример. Наставник потенцира теме. После завршавања композиције развија се дискусија о утисцима и естетском доживљавању. Ученици исказују своја осећања говорном вежбом. Композиција се још једном пажљиво слуша. Наставник пита ученике: Ко изводи композицију? Да ли је вокална или инструментална? У којем је темпу и да ли се мења темпо? У којим темама се мења? Каква је динамика у композицији? У којој теми је најтише, а у којој теми је најгласније? Зашто?

В'лтава – Б. Сметана

<https://www.youtube.com/watch?v=3G4NKzmfC-Q>

Активност 3

Након другог слушања наставник усмерава ученике да кроз технику *Скелетни приказ* изразе своје доживљаје. У Материјалима за учење (или у свесци) ученици треба да напишу једну реченицу, фразу, реч, симбол или скицу, боју према властитом доживљавању композиције или да допуне реченицу: „Композиција ми се допала због...”

Завршни део

Активност 4

Наставник упућује ученике да теме композиције прикажу цртежом. Могу радити у групама или самостално. Дефинисано је у којем формату и у којој техници ће радити. Потом радове презентирају у облику стрипа. Такође, наставник подстиче ученике на израду мултимедијских садржаја, односно да сликају или скенирају цртеже и да од композиције направе видео материјал са музичком подлогом и да уз сваку тему убаце одговарајући цртеж (пројектна активност). Због временског ограничења часа ове активности се могу изводити и током додатне наставе. Након што се добије производ, може се поделити на школској интернет-страници или као стрип у школским новинама (Медијска писменост).

Рефлексја

Коју смо композицију данас слушали? Ко је композитор композиције? Које су теме композиције? Који састав изводи композицију?

Средства

Уређај за слушање музике, папир, прибор за цртање, географска карта Европе, радни листови.

Праћење напретка

Учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике и креативно музичко изражавање, израде (цртежи, стрипови, видео материјал).

ПРИЧА О МУЗИЦИ

Садржји и појмови

Креативно музичко изражавање (стварање, плес, приче о музици, музичке игре, драматизација)

Стандарди оцењивања

Учествује у заједничким креативним музичким активностима; нуди идеје за наступе који повезују музику са другим облицима креативног изражавања.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Наставник подстиче ученике да изнесу један факт и једно мишљење о јесени. (Садржаји из *Медијске писмености*. Факт: јесен долази код нас 23. септембра. Мишљење: јесен је најлепше годишње доба.) Ученици размишљају и одговарају. Затим се води дискусија о јесени као годишњем добу. Наставник презентује илустрацију о јесени, а ученици је описују говорном вежбом.

Главни дио

Активност 2

Наставник упућује ученике да слушају композицију *Туга за ластама* Томета Прошева. На табли исписује наслов композиције. Ученици слушају композицију. По завршетку композиције води се дискусија кроз питања: Која осећања композиција изазива? Какав је њен карактер? Са којим инструментом се изводи? Који је темпо и динамика? Шта описује композиција?

На исти начин представљена је и друга композиција *Гладни врабац* Благоја Ивановског, а затим се о њој дискутује.

Туга за ластавицама – Тома Прошев,
Дарко Кулевски - хармоника
https://www.youtube.com/watch?v=8cUHyK_pfol

Гладни врабац – Благоја Ивановски,
Нора Бајрами – пијано
<https://www.youtube.com/watch?v=I4QZUw74UjE&list=PLudg2mgYY40Arlkpl2iCTrKUK0ZKlv1oO&index=25>

Активност 3

Наставник упућује ученике на активност креирања мултимедијалног садржаја – Прича о музици (пројектна настава). Ученици се групишу према афинитетима. Прва група – истраживање о композицијама и композиторима; друга група – писање поезије или наравије инспирисане композицијама; трећа група – израда цртежа за композиције; четврта група – израда видео презентације о композицијама. Ученици раде у групама, а наставник им пружа подршку, усмерава их на ресурсе (интернет странице, литература). Даје им смернице како организирати садржај (текст, илустрације, музика). Прва група креира текст (који се може прочитати и у видео презентацији) са подацима о композицијама и композиторима, али и повлачи паралелу између две композиције (ласта и врабац) према карактеру и музичким средствима изражавања. Друга група пише кратку поезију или наравију о композицијама. Текст се пише или чита у видео презентацији (према идејама групе). Трећа група црта илустрацију везану за композиције. Затим је израђује дигиталном облику (фотографирањем или скенирањем) тако да се може убацити у видео презентацију. Четврта група креира видео причу о музици користећи предложене алатке који се лако користе или алатке по свом избору. Уметнут ће све радове и додати музичку подлогу из обе композиције.

Приједлог дигиталних алатки за реализацију мултимедијалних садржаја:

<https://app.bookcreator.com/>

<https://www.storyboardthat.com/>

<https://animoto.com/>

Завршни део

Активност 4

Након завршетка активности, радови (производи) се представљају у оквиру часа. Ученици дају повратну информацију, односно међусобно оцењивање. Кроз дискусију се дају смернице за побољшање. Радови се могу представити другим ученицима у школи или објавити на интернет страни школе (Медијска писменост). Уколико је потребно више времена, ова активност се може завршити на следећем часу или у оквиру додатне наставе. Уколико не постоје услови за израду видео презентације, израђује се постер.

Рефлексива

Да ли су вам се допали активности са часа? Које композиције смо слушали?

Средства

Уређај за слушање музике, дигитални уређаји, прибор за цртање, дигиталне алатке, интернет.

Праћење напретка

Учешће и успешност у активностима за разумјевање слушане музике и о креативном музичком изражавању, израде (илустрације, презентације, пројекти и сл.).

Материјали за учење за ученике

ХИМНА „ДАНАС НАД МАКЕДОНИЈОМ СЕ РАЃА“

Заврши реченицу:

Ја волим своју отаџбину зато што...

„ДАНАС НАД МАКЕДОНИЈОМ СЕ РАЃА“

ДАНАС НАД МАКЕДОНИЈОМ СЕ РАЃА
НОВО СУНЦЕ СЛОБОДЕ.
МАКЕДОНЦИ СЕ БОРЕ
ЗА СВОЈЕ ПРАВДЕ.
МАКЕДОНЦИ СЕ БОРЕ
ЗА СВОЈЕ ПРАВДЕ.

ПОНОВО СЕ ЗАСТАВА ВИЈЕ
КРУШЕВСКЕ РЕПУБЛИКЕ.
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, ПИТУ ГУЛИ,
ДАМЕ ГРУЕВ, САНДАНСКИ.
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, ПИТУ ГУЛИ,
ДАМЕ ГРУЕВ, САНДАНСКИ.

ГОРЕ МАКЕДОНСКЕ ШУМНО ПЕВАЈУ
НОВЕ ПЕСМЕ, НОВЕ ВЕСНИКЕ.
МАКЕДОНИЈА СЛОБОДНО,
СЛОБОДНО ЖИВИ.
МАКЕДОНИЈА СЛОБОДНО,
СЛОБОДНО ЖИВИ.

Изради заставице наше
отаџбине и украси
музички кабинет поводом
државних празника.

МУЗИЧКИ ЖАНРОВИ

1. Изради самостално или у групи вежбу **5 зашто**.

1. Зашто треба слушати музику?	?	Зато што
2. Зашто	?	Зато што
3. Зашто	?	Зато што
4. Зашто	?	Зато што
5. Зашто	?	Зато што

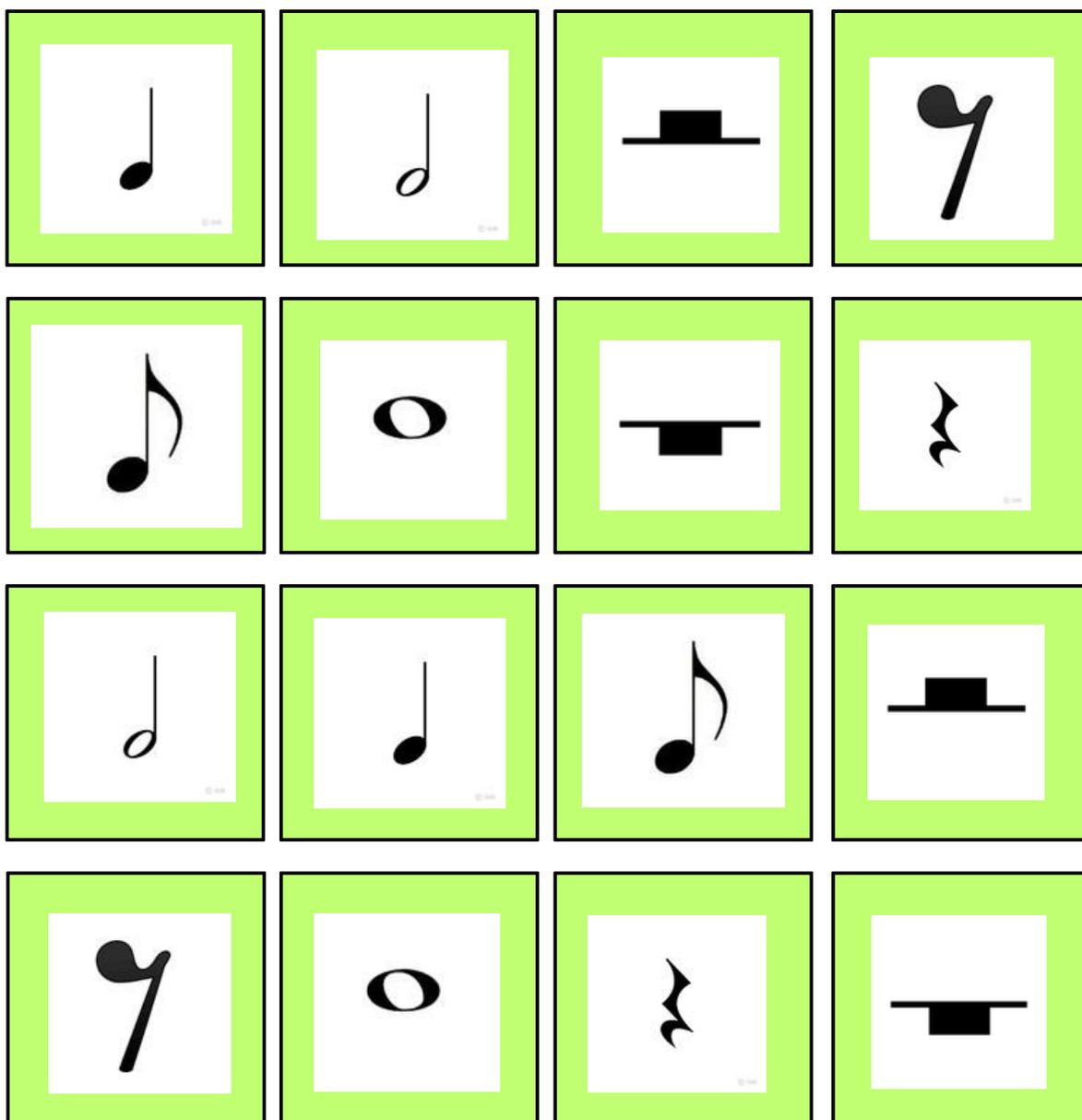
2. Представити музичке жанрове техником Грозд. Можете проширити грозд поджанровима ако имаш информације. На крају грозд напишите неколико наслова композиција из одговарајућег жанра.

Музички
жанрови

3. Попуни табелу са твојим омиљеним композицијама различитог жанра.

<i>наслов</i>	<i>композитор</i>	<i>жанр</i>	<i>карактер</i>	<i>напомена</i>

4. Залепите лист на картон и изрежи квадрате. Окрените их наопако и играјте игру „Меморија“, односно ускладите исте ноте и паузе. Играјте у паровима или у групи. Сваки пут када отворите карте, реците која је то нота или пауза и колико дуго траје.

Ц-дур скала

1. Повежи аретинско са абецедним именом тона, а затим са одговарајућим стопалом.

fa	la	do	sol	re	si	mi
C	F	D	A	E	G	H
IV	VII	I	V	II	VI	III

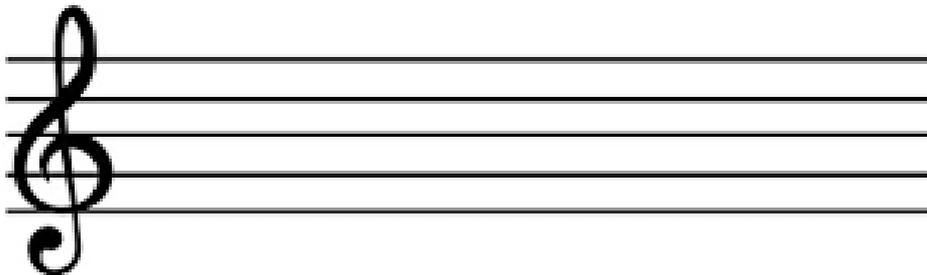
2. Истражи и подели добијене информације са другим ученицима. Можете истраживати у групи према постављеним питањима.

Одакле потичу називи тонова и ко их је измислио?

Како се музика записивала прије него што су измишљени тонови које данас користимо?

Могу ли се називи тонова превести на различите језике?

3. Напиши Ц-дур скалу са њеним елементима (стопала, степени, полустепени, тетракорди, аретинска и абецедна имена тонова).

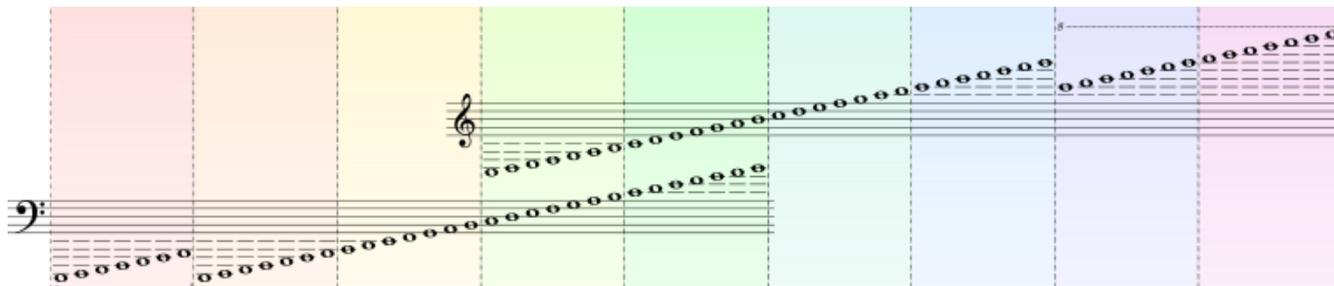

4. Испевај мелодијске вежбе заједно са другим ученицима, у групи или појединачно. Примени исправан став певања. Додај знаке за темпо и динамику и примени их у певању.

а-мало и Х-мало

1. Уз помоћ наставника разгледајте тонски систем и пребројте колико има октава. Заокружите октаву у којој познајете тонове. Обратите пажњу на то како су написане ноте изнад и испод петог реда.

2. Испод сваког тона упиши одговарајуће абecedно име.

3. Разгледајте мелодијске вежбе. Избројте колико пута се тонови појављују а-мало и х-мало. Певајте мелодијске вежбе.

- 1
- 2
- 3

ТЕМПО

1. Попуни табелу према упутствима наставника. У првој колони напишите шта знаш о појму темпо. Размисли и напиши у другу колону шта желиш да сазнаш више о појму темпа. На крају часа попуни последњу колону новим информацијама и знањима.

ЗНАМ	ЖЕЛИМ ДА ЗНАМ	УЧИМ

2. Повежи назив темпа са одговарајућом групом.

СПОРО УМЕРЕНО БРЗО

Moderato Presto Allegro Vivo Andante

Largo Adagio Lento

3. Унеси назив темпа и примени га док певате. Можеш да користиш метроном. Певај вежбу у неколико различитих темпа.

ДИНАМИКА

1. Техником *Киплинг* питања, утврди твоја досадашња знања о појму динамика.

Шта је динамика?

Зашто у свакој композицији постоји динамика?

Који су основни динамички знаци?

Где се уписују динамички знаци у композицији?

Како изводимо динамичке знаке док свирамо или певамо?

2. У датом примеру, уочи знаке за темпо и динамику и објасни где се пишу.

Adagio

The image shows two staves of musical notation in 3/4 time with a key signature of one flat. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic marking. The second staff begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking and includes several triplet markings (indicated by a '3' over a group of notes). The piece concludes with a piano (*p*) dynamic marking.

3. Бројевима од 1 до 6 означи јачину коју означавају ови динамички знаци (са 1 најтише, са 6 најгласније).

___forte ___piano ___fortissimo ___mezzo-forte ___pianissimo ___mezzo-piano

В'ЛТАВА – Б. СМЕТАНА

1. После слушања композиције, размисли и уради вежбу *Скелетни приказ* којим ћеш исказати осећања и естетско доживљавање.

(реченица) _____

(фраза) _____

(реч) _____

(симбол или скица)

(боја) _____

Композиција ми се допала због...

2. Поделите се у групе и направите цртеже за сваку од тема композиције. Затим направите стрип који можете објавити у школским новинама. Обрадите цртеже у дигиталном облику сликањем или скенирањем и направите музички видео уређујући цртеже са одговарајућим музичким делом. Видео материјал можете објавити на интернет страници школе.

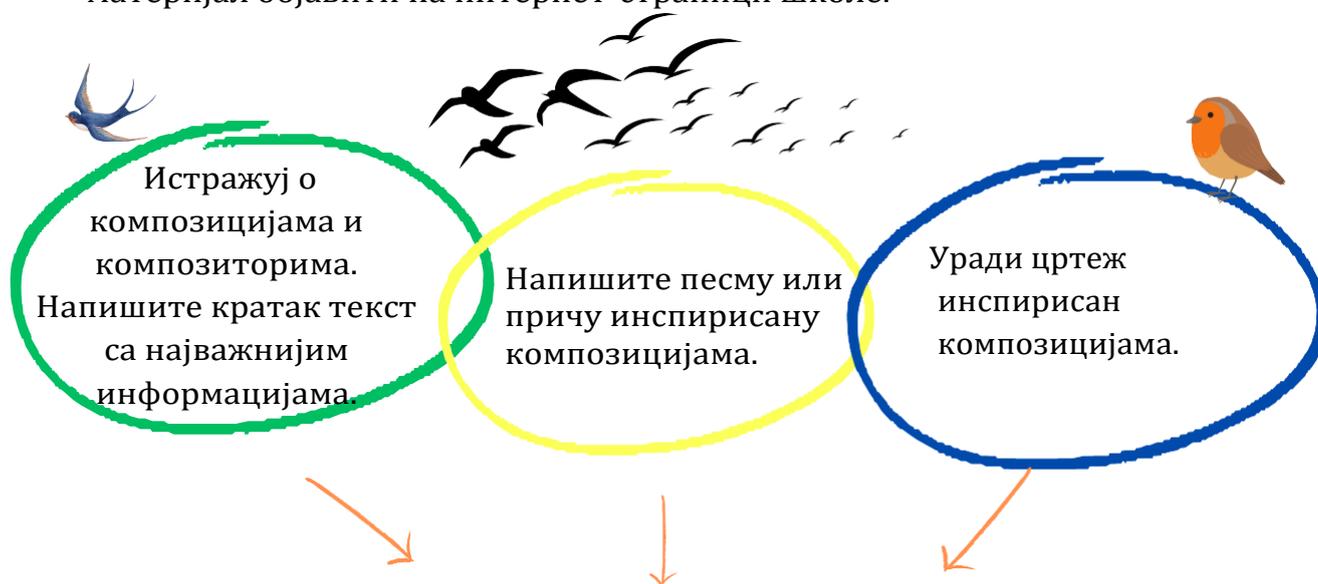
ПРИЧА О МУЗИЦИ

1. Слушај обе композиције и попуни табелу.

Наслов и композитор	Којим инструментом се изводи	Карактер	Темпо	Динамика
Туга за ластавицама – Тома Прошев				
Гладни врабац – Благоја Ивановски				

2. Пројектна активност

Поделите се у четири групе према томе где можете најбоље допринети тимском раду. Представите финални производ ученицима из других разреда. Видео материјал објавити на интернет-страници школе.

Од свих израда направи видео причу о композицијама. Уметни музичку подлогу (обе композиције). Текст о композицијама и композитору у поезији и наративи може бити у писаној форми или прочитан. Преради цртеже у дигиталном облику (фотографисани или скенирано).

Предлог дигиталних алата: <https://app.bookcreator.com/>
<https://www.storyboardthat.com/> <https://animoto.com/>

**Смернице, упутства и
активности за реализацију
наставног програма**

а-мол скала

Садржаји и појмови

Ноте, паузе, скале (тонови а-мало и х-мало, трајање нота и пауза, знаци за продужавање нота и пауза, Ц-дур скала, а-мол скала-природна врста, степен, полустепен, стопало, тетракорд)

Стандарди оцењивања

Записује скале Ц-дур и а-мол – природну врсту и њихове елементе; Упоредије (визуелно и аудитивно) Ц-дур скалу и а-мол скалу – природну врсту.

Сценарио за час

Уводни дио

Активност 1

Наставник подстиче ученике да утврде своје знање о Ц-дур скали. Он им даје смернице за задатак 1 у материјалима за учење, односно кроз дискусију се перципира скала представљена тастатуром, перципирају се целине и полустепени и записују у петолинију. Након обављеног задатка, пева се Ц-дур скала.

Активност 2

Наставник свира познату мелодију (*Happy birthday*, *Драги бато* или неку другу мелодију), прво у дурском тоналитету, а затим у молском. Подстиче ученике да уоче и објасне различиту звучност.

Главни дио

Активност 3

Наставник објашњава ученицима да поред дурске, постоје и молске лестве, односно да свака дурска лества има своју паралелну молску леству. Показује ученицима како да добију молске лестве (шеста стопа дурске лестве постаје прва у молу). Он им даје упуте да споје паралелну молску леству Ц-дур. На претходно припремљени хамер са петолинијем (или паметну таблу) ученици лепе налепнице са тоновима (или пишу Ц-дур леству на табли) и означавају цели и полустепен, аретински и абecedни назив тонова и стопала. Затим, према претходним смерницама за добијање молске скале узима се шеста стопало. Пошто тонови иза ц2 ученицима нису познати, наставник им даје упутства да запишу нову лествицу од а мало до а1. Ученици лепе налепнице или пишу на табли, односно праве низ од осам тонова. Наставник им наглашава да обрате пажњу на полустепене.

Заједно уочавају полустепене и одређују своје место (између друге - треће и пете - шесте стопе). Они означавају аретинске и абецедне називе тонова, стопала и тетракорда. Затим заједно певају а-молл скалу.

Активност 4

Наставник „живом скалом” усмерава ученике да сами објасне како да добију а-молл скалу. Прво се осам ученика поређа као дурска скала (сами прилазе месту полустепена). Затим се јави ученик који представља шесту стопу. Он стоји први у следећем ређању, а остали ученици се поредају поред њега. Види се различит распоред целих и полустепена. Наставник објашњава да је то и разлог за различиту звучност дурских и молских скала. Тада се Ц-дур и а-молл скале певају неколико пута, или свирају мелодични дечји инструменти.

Активност 5

Наставник усмерава ученике *Задатку 2* у материјалима за учење где ће уочити а-молл скалу приказану на клавијатури а записат ће је и у петолинију.

Завршни део

Активност 6

Наставник свира неколико тема са дурском и молском звучношћу а ученици је препознају. Исто тако могу се презентирати фрагменти и у аудио примера у дурским и молским тоналитетима.

Активност 7

Наставник презентује краћу мелодијску вежбу у Ц-дур скали. Ученици уочавају скалу. Затим наставник даје смернице, ученици записују (транспонирају) исту вежбу у а-молл скали. Вежба се пева у два тоналитета.

Рефлексија

С којом скалом смо се данас упознали? Како смо је добили? Како звучи а-моллскала? Какву улогу имају полустепени?

Средства

Пијано, материјали за учење, стикери, паметна табла, радни листови, уређај за слушање музике, пројектор.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, писмена повратна информација – наставни лист, чек листа за активно укључивање у планираним активностима.

Мелодијске вежбе

Садржаји и појмови

Певанје (распон а – д2) и свирање на дечијим музичким инструментима (народна песма, популарна песма, уметничка песма, канон, мелодијска вежба, ритмичка вежба, дечији музички инструменти)

Стандарди оцењивања

Пева/свира са применом нотног записа и вежби у распону а – д2.

Сценарио за час

Уводни дио

Активност 1

Наставник усмерава ученике да размисле о сличностима и разликама између Ц-дур и а-мол скале и да их представе Веновим дијаграмом (сличности – имају по осам тонова, имена тонова су иста, цели и полустепени су између истих тонова; разлике почињу и завршавају различитим тоновима, полустепени су између различитих стопала, звучност је другачија итд.)

Активност 2

Ученици се упевавају Ц-дур и а-мол скалом тачним именованем тонова. Наставник их прати хармонском пратњом.

Главни део

Активност 3

Наставник усмерава ученике на обраду мелодијских вежби (из материјала за учење). Дискутују заједнички о којој скали су написане вежбе, такт и трајање нота у свакој вежби појединачно. Вежбе се прво певају парлато. Затим се певају фрагментирано, па потпуно. Наставник обраћа пажњу на тачну интонацију и тачно именовање тонова свирајући хармонску пратњу као подршка. Вежбе се певају групно и појединачно, док ученици покушавају да убаце знаке за темпо и динамику и да их примењују у индивидуалном певању.

Активност 4

Наставник даје смернице ученицима да изабери једну вежбу и да је транспонирају (из дура у мол или из мола у дур). Затим се песма пева у дуру и у молу а ученици дискутују у којем тоналитету звучи боље.

Активност 5

Наставник подстиче ученике да изводе мелодијске вежбе на мелодијске дечије инструменте (ксилофон, металофон или блок флаута).

Мелодијске вежбе

①

②

③

④

⑤

⑥

⑦

Завршни део

Активност 6

Наставник презентује звучне примере (фрагменте) и подстиче ученике да уоче у којем тонском реду су написани. Дискутује се о карактеру композиција и како је то повезано са тонским родом.

„Свадебни марш” (поџетак- дур) – **Ф. Менделсон**

<https://www.youtube.com/watch?v=0Oo4z37OUEI>

“За Елизу” (поџетак- мол) – **Л.В. Бетовен**

https://www.youtube.com/watch?v=s71I_EWJk7I

Рефлексија

У којим скалама су биле мелодијске вежбе? Која активност вам се највише допала? Да ли је ваша омиљена песма у дурском или молском тоналитету?

Средства

Радни листови, уређај за слушање музике, пијано, дечји музички инструменти.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, писмена повратна информација, - наставни лист, чек листа за активно укључивање у планираним активностима.

Дводелни облик

Садржаји и појмови

Музички облици: дводелни и троделни облик

(мотив, фраза, реченица, период, облик аб, облик аба)

Стандарди оцењивања

Наводи елементе дводелног и троделног облика; Разликује аудитивне основне делове дводелног и троделног облика (мотив, фраза, реченица, период, облик аб, облик аба); Прави шематски приказ дводелног и троделног облика са њиховим елементима слушаних музичких примера.

Сценарио за час

Уводни дио

Активност 1

Наставник пева строфу и рефрен песме која је позната ученицима. Усмерава их да уоче оба дела. Затим их подстиче да размишљају и да дају примере о песмама које знају и које имају два дела.

Активност 2

Наставник презентује видео пример о дводелним облицима. Ученици слушањем и праћењем видео примера уочавају оба дела. Затим слушају пример који се репродукује аудио, а ученици у првом дијелу кликћу прстима у ритму, а на другом пљешћу рукама.

Видеопример о дводелној песми

<https://www.youtube.com/watch?v=6mSA8kckFEw&t=5s>

Главни део

Активност 3

Наставник подстиче ученике на дискусију о звучном примеру: Које сте основне делове уочили? Да ли су били слични или различити (мелодија, ритам и др.)? Како ћемо назвати музички облик из два дела? Да ли можете упоредити са неком причом коју делите на целине (на часовима матерњег или страног језика)? Наставник дообјашњава о дводелном облику и њеним елементима (период, музичка реченица, фраза, мотив).

Активност 4

Наставник презентује звучни пример и усмерава ученике да уоче основне делове композиције. После завршавања, ученици дискутују о дводелном облику а наставник их подстиче допунским питањима о музичком материјалу и елементима дводелног облика. Разгледава се нотни текст композиције у материјалима за учење и уочавају се изучени елементи

Уз помоћ наставника, нотама се пева се песма, (фрагментовано, па потпуно). Ученици уочавају и уписују основне делове дводелног облика у нотном тексту. Композиција се слуша још једном како би се учили елементи дводелног облика (мотив, фраза, музичка реченица, период), а ученици прате нотни текст.

„Успаванка“/„Приспивна песна“ – Ј. Брамс

[xhttps://www.youtube.com/watch?v=ga0mBWIF6Jw](https://www.youtube.com/watch?v=ga0mBWIF6Jw)

После другог слушања, наставник подстиче ученике да говорном вежбом описују композицију (карактер композиције, ко је изводи, на којем се језику пева, дводелни облик и др.).

Активност 5

Ученици представљају дводелни облик и његове елементе

Грозд техником.

Завршни део

Активност 6

Наставник презентује звучне примере и подстиче ученике да уоче дводелни облик и њихове елементе.

Д. Бужаровски: „Се скарале, се степале/Посвадили се/побили се“, Свадбарске, Хор „Пиколо“, Весна

Димчевска – диригент (тема)

[xhttps://www.youtube.com/watch?v=WjQhkdeo1Pg](https://www.youtube.com/watch?v=WjQhkdeo1Pg)

Славеј/Славуј (тема) - **М. Глинка**

[xhttps://www.youtube.com/watch?v=746S8DZvFeM](https://www.youtube.com/watch?v=746S8DZvFeM)

-Автограм/Аутограм - С. Димитров, МРТ (насловна мелодија)

<https://play.mrt.com.mk/play/2459>

Рефлексја

Шта смо учили данас? Који су елементи дводелног облика? Који део часа вам је био најзанимљивији?

Средства

Уређај за слушање музике, пијано, радни листови.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, писмена повратна информација, - наставни лист, чек листа за активно укључивање у планираним активностима.

Троделни облик

Садржаји и појмови

Музички облици: дводелни и троделни облик

(мотив, фраза, реченица, период, облик аб, облика аба)

Стандарди оцењивања

Наводи елементе дводелног и троделног облика; Разликује аудитивно основне делове дводелног и троделног облика (мотив, фраза, реченица, период, облик аб, облик аба); Прави шематски приказ дводелног и троделног облика са њиховим елементима у слушаним музичким примерима.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Наставник усмерава ученике да уоче основне делове познате мелодије, коју изводи на пијано или је пева нотама. Ученици уочавају делове а затим следи дискусија питањима врсте: Колико делова сте чули? Да ли су сви делови различити или се неки понавља?

Главни дио

Активност 2

Ученици певају песму нотама и уочавају сва три дела. Надовезајући се троделном облику са А делом, Б делом и понављање А дела. Наставник подстиче ученике да на креативан начин прикажу троделни облик (геометријским фигурама, цветовима, сендвичом и сл.), чиме ће приказати понављање А дела и различитог Б дела.

Активност 3

Наставник презентује више примера троделног облика с којима ће активним слушањем музике утврдити основне делове. Могу се поновити и примери за слушање дводелног облика а да ученици направе разлику и да аудитивно препознају оба изучена облика. Активност може бити у облику квиза за слушање музике.

„Веселиот селанец“/„Весели сељак“/ – Р. Шуман: аба (извођење по избору наставника)

„Манует у **G - dur**“ *op.10 br.2: аба (da Capo)* – Л. Б. Бетовен
(извођење по избору наставника)

„**All That Dance**“/„**Сав тај плес**“/„ – Д. Бужаровски
(прва суита – Ренесанса: Павана и гаљарда)
<https://www.youtube.com/watch?v=Tejr83uwZDo&t=25s>

„**Кажу зошто ме остави**“/„**Реци због чега си ме оставила**“ – Н. Автовски (до 1:19,
виолина са инструменталним саставом)
<https://play.mrt.com.mk/play/1638>

- „**Наполитанска песна**“/„**Наполитанска песма**“ – „**Дечји албум, П. И. Чајковски**

Хорско извођење (цела, шема абц - информативно)
<https://www.youtube.com/watch?v=m63U7tY1fNY>

Завршни део

Активност 4

Наставник усмерава ученике да представе троделни облик дигиталним алаткама (израда видеа). За музичку подлогу ученици изаберу једну композицију и затим фотографијама или симболима, визуелно означавају основне делове. Све то треба бити синхронизирано са јасним приказивањем троделног облика симболима. Може се користити иста музичка подлога (троделни облик) како би се изабрао најкреативнији видео.

Предлог за музичку подлогу (пример једноставног видеа)
<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=VHejle8Zwy0>

Рефлексија

Шта смо данас учили? Који су елементи троделног облика? Која је разлика између дводелног и троделног облика.

Средства

Уређај за слушање музике, пијано, радни листови, дигитални уређаји

Праћење напретка

Усмена повратна информација – наставни листић, писмена повратна информација – наставни листић, чек листа за активно укључивање у планираним активностима.

Обрада песме по слуху

Садржаји и појмови

Певање (распон а – д2) и свирање на дечје музичке инструменте.

(народна песма, дечја песма, популарна песма, уметничка песма, канон, мелодијска вежба, ритмичка вежба, дечји музички инструменти)

Стандарди оцењивања

Учествује у заједничкој изведби по слуху; изводи песме по слуху, вежбе и самостално/у групи изводи једноставне двогласне каноне правилним певачким ставом/правилним начином свирања и примене музичких изражајних средстава.

Напомена: У материјалу за прво полугође, планиране су активности за обраду песме по слуху, предложене Наставним програмом. Певање по нотама је са мелодијским вежбама, за поступно утврђивање музичке писмености изведбеним активностима (због различитих ученичких предзнања). Према могућностима и способностима ученика, наставник може да прилагоди и активности за певање песме по нотама.

Обрада песме по слуху одвија се утврђеним методским поступком који обухвата неколико важних корака у главном делу часа. Придружне активности су према садржају песме, могућностима и способностима ученика у одељењу, условима рада у учионици и др. Тако, овај пример сценарија се може прилагодити на свим часовима на којима ће се обрађивати песма по слуху. Наставник треба да предвиди у Планирању за реализацију наставног програма колико песама ће се обрадити током школске године, бира песме које су предложене Програмом или песме по свом избору и прилагођава дати сценарио за час.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Наставник дискусијом уводи ученике у тему песме која ће се обрађивати. Поставља питања, презентује илутрацију или фотографију и подстиче ученике да говорном вежбом искажу своје мишљење или став. Ради се међупредметна интеграција према садржају песме.

Главни део

Активност 2

Наставник упевава ученике основном скалом и кратким вежбама за упевавање. Усмерава ученике ка обради песме по слуху. Записује наслов на табли и чита текст. Дискутује се у вези текста. Затим се обрађује део по део песме. Наставник прати инструментом, хармонском пратњом.

Уколико се песма слуша звучним примером, наставник треба да усмери ученике да прво чују песму, па да је интерпретирају. Али, потребно је да је певају и без аудио пратње. Само тако ће моћи да убаце властиту интерпретацију, темпо и динамику.

Наставник подсећа ученике на правилан певачки став и вокалну технику. Даје ученицима инструкције за правилно дисање и правилно изговарање речи, посебно самогласника.

Наставник усмерава ученике на тачну интонацију. Овом сегменту треба посветити посебну пажњу, виšekратним понављањем, показивањем руке са стране наставника о кретању мелодијске линије.

Наставник подстиче ученике да певањем погоде карактер песме, при том употребљавајући изражајна средства (темпо, динамика, агогика).

Песма се пева неколико пута. Могу је певати сви ученици, у групама (строфа – једна група, рефрен - друга група, солист и група, и индивидуално. Ученици се могу пратити ритмичким дечјим инструментима.

Завршни део

Активност 3

Наставник усмерава ученике на креативно исказивање осећаја из обрађене песме цртежом, говорном вежбом или покретима у кореографији. Кореографију осмишљавају ученици. Може бити са усаглашеним покретима или слободним плесањем.

Напомена: Потребно је да се обрађене песме понављају током целе школске године. Исто тако могу се припремити и приредбе са свим обрађеним песмама.

Рефлексија

Шта смо данас учили? О чему се говори у песми? Каквог је карактера песма? Да ли сте је сви научили?

Средства

Инструмент, уређај за слушање музике, прибор за цртање.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања од наставника или од саученика; индивидуално практично извођење (певање, свирање на дечије музичке инструменте и музичке инструменте и музичке игре); практично извођење у групи.

Препоручене дечје песмице за обраду песме по слуху (из Листе за VI раз.)

„Чупава азбука”/ „Бушава азбука” – Хлеб и со, МРТ (насловна мелодија)

<https://youtu.be/dZBEixVK4bg>

„Хајде да се дружимо”- „Ајде да се дружиме”- К. Костов, МРТ (насловна мелодија) <https://play.mrt.com.mk/play/2359>

„Шарам тражим”, „Шарам барам”, МРТ (насловна мелодија)

<https://play.mrt.com.mk/play/2149>

„Црвено, жутто, зелено”, „Црвено, жолто, зелено”, МРТ (насловна мелодија) <https://play.mrt.com.mk/play/2255>

„Песма о Скопљу” „Песна за Скопје” („Лепи град”) - А. Дјамбазов/Б. Смањоски

„Хеј голубови бели” „Еј гулаби бели” - А. Дјамбазов/Г. Поповски

„Мувица”

„Мувичка”

<https://www.youtube.com/watch?v=gFzO9rMJdPM&t=2801s>

„Во светот на возрасните”

„У свету одраслих”

<https://www.youtube.com/watch?v=gFzO9rMJdPM&t=1901s>

„Био један краљ”- „Си бил еден крал”- М.

Божиновски/В. Пуовски:

<https://www.youtube.com/watch?v=4PQqdnI-xDc>

„ Shkupi im”/„Моје Скопље”

<https://www.youtube.com/watch?v=sbs3c9k6P9g>

„ Eja me tua!”/„Дођи са мном!”

<https://www.youtube.com/watch?v=VM64JpNhoPE>

Са фестивала „ Ylberi”/„Илбери” – официјални канал

<https://www.youtube.com/watch?v=y-PQat9XqQM>

„ Dünyayı Birlikte Kuralım”/„Да заједно изградимо свет”- Ali Gürsan Saraç/АлиГурсан

Сарац, изводи TRT Çocuk Korosu /ТРТ Дјечији хор (дјечији хор)

<https://www.youtube.com/watch?v=mnZwDU4XQ-4>

„ Čhavorengē”/„За децу”, - Ида Келарова, изводи Чешки дјечији хор

https://www.youtube.com/watch?v=yRU_KRliqcw

МУЗИЧКИ НОВИНАРИ

Садржаји и појмови

Усмерено слушање музичких дела

(темпо, динамика, карактер музике, наслов дела, композитор, жанр, елементи музичког облика, извођачки састав; свечана песма – химна, соло песма)

Стандарди оцењивања

Препознаје музичка изражајна средства у слушану композицију/свечана песма-химна/соло песма и именује са стручним изразима; наводи наслов и композитора познатог музичког дела које слуша; препознаје извођачки састав и елементе музичког облика у музичком делу које слуша.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Наставник претходно припрема квиз у дигиталном облику (wordwall.net, mentimeter.com, kahoot.com и сл.) с којим ће се утврдити претходни садржаји (скеале, дводелни и троделни облик, темпо динамика и сл.). Уколико нема услова за реализацију активности са дигиталним садржајима, може се припремити краћи тест. Ученици одговарају а наставник даје писмену или усмену информацију.

Напомена: Следеће активности из садржаја Усмерено слушање музике односе се на уочавање и утврђивање проучаваних садржаја (музичке форме, скеале, темпо, динамика, карактер композиције, жанр и сл.).

Главни део

Активност 2

Наставник презентује добар пример и објашњава програмски карактер композиције и композитора. Усмерава ученике да перципирају карактер, музички облик, темпо, динамику и извођаче кроз стално слушање. Ученици записују белешке (материјали за учење). Наставник представља различите изведбе композиције, а ученици дискутују која им се изведба више допала и зашто.

„Марш гнома“/„Марш на гномите“ - Е. Григ

(пијано) <https://www.youtube.com/watch?v=-3J9Ur0O9vs>

(пијано са нотама)

https://www.youtube.com/watch?v=ALCpt_ScLI0

(оркестар)

<https://www.youtube.com/watch?v=NWC4EJVCfSU>

Напомена: Према приложеним композицијама у Листи, наставник може по свом избору да обради следећу композицију истим циљем; утврђивање садржаја слушањем и разумевањем музике.

„Новембар – Тројка” „Ноември – Тројка” из „Годишњих доба” - П. Чајковски (пијано) <https://www.youtube.com/watch?v=Ch-ASiCxe4E>

(гудачки оркестар)

<https://www.youtube.com/watch?v=JQO1aLDq3Tw>

(симфонијски оркестар)

<https://www.youtube.com/watch?v=ywKgcT3rW6Q>

Активност 3

Наставник подстиче ученике, да према одговорима на питања из материјала за учење и лично естетско доживљавање композиције, напишу текст у улози музичких новинара. (*медијумска писменост*). У уводном делу да опишу карактер композиције и опште податке о композитору, у средњем делу да објасне музичка изражајна средства, музички облик (контрасте постигнути музичким изражајним средствима) и њихова повезаност са карактером композиције. У завршном делу, лични став о изведбама.

Завршни део

Активност 4

Ученици пишу а наставник им помаже, даје допунске информације. На крају се читају текстови, ученици дају међусобно усмену повратну информацију а наставник их допуњује. Текстови се могу објавити у школској новини или на веб страни школе са линком од композиције (*пројектна активност*).

Рефлексија

Коју смо композицију слушали данас? Која активност вам је била најзанимљивија? Да ли су вам се допале улоге музичких новинара?

Средства

Уређај за слушање музике, радни листови, дигитални садржаји за утврђивање, интернет.

Праћење напретка

Усмена повратна информација од наставника и ученика, чек листа наставника о укључености ученика у активностима.

КАНОНИ

Садржаји и појмови

Певање (распон а – д2) и свирање дечјих музичких инструмената (народна песма, дечја песма, популарна песма, уметничка песма, канон, мелодијска вежба, ритмичка вежба, дечји музички инструменти)

Стандарди оцењивања

Пева/свира песме по слуху, вежбе и једноставне двогласне каноне правилним певачким ставом/правилним начином свирања и применом музичких изражајних средстава; Пчева/свира применом нотног записа песама и вежби у распону а – д2.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Ученици се упевавају Ц-дур скалом док их наставник прати на пијану хармонском пратњом. Наставник усмерава ученике да се поделе у две групе. Прва група почиње са певањем скале и када буде певала тон ми, друга група почиње да пева скалу од тона до (певање скале као канон). Затим наставник презентује звучни пример из канона (*Twinkle, twinkle little star, Viva la musica* и сл.). Ученици уочавају на који начин се изводи канон и објашњавају.

Главни део

Активност 2

Наставник презентује мелодијске вежбе у облику канона. Дискутује се о скали у којој су написане, такту, распону тонова и др. Најпре се пева парлато, затим мелодијски. Када их увежбају једногласно, наставник дели ученике у две групе и мелодијске вежбе се певају као канон (за почетак, ученици могу певати први глас а наставник други глас.). Наставник помаже ученике подржавајући их инструментом, и знацима за почетак сваке групе.

Канон се може изводити и дечјим мелодијским инструментим или комбиновано, певањем и свирањем. Уколико има услова, један канон извести трогласно (први глас певањем, други глас свирањем, трећи глас наставник на пијану или друге могуће комбинације). Наставник треба да инсистира на тачној интонацији ученика како би осетили двогласно/трогласно певање. Канони се могу извести и у мањим групама или индивидуално (два или три гласа, према могућностима ученика). Наставник може представити каноне у програм за писање нота, да презентује пример ученицима са нотама и аудио и тако подстаћи ученике да користе сличне дигиталне алатке.

Three musical exercises for canon writing. Exercise 1 is in 4/4 time, Exercise 2 in 3/4 time, and Exercise 3 in 3/4 time. Each exercise consists of two staves with numbered measures (1, 2, 3) indicating the starting point for each voice part.

Активност 3

Наставник подстиче ученике да креирају сопствени текст на мелодију канона са новогодишњом тематиком, даје им упутства како да напишу текст испод нота, о подели слогова речи које треба да буду исте као и ноте (један слог на једној ноти) и акцентуација речи требају одговарати јаком и слабом тактовом времену.

Завршни део

Активност 4

Ученици уз помоћ наставника изводе каноне са текстом. Дају се инструкције за наредни час, који је пред новогодишње празнике, да се представе увежбавају и изводе на часу или на школској приредби. Ученици планирају начин извођења (вокални, инструментални или вокално-инструментални) и финализирају каноне (темпо, динамика, двоглас, итд.).

Рефлексија

Шта смо учили данас? Којим начином се изводи канон? Да ли вам је било лакше да певате или да свирате канон?

Средства

Пијано, дечји мелодијски инструменти, радни листови, уређај за слушање музике.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, чек листа наставника о укључености ученика у активностима.

НОВОГОДИШЊЕ ПРАЗНОВАЊЕ НА ЧАСУ

Садржаји и појмови

Креативно и музичко изражавање

(стварање, плесање, приче о музици, музичке игре, драматизација)

Стандарди оцењивања

Учествује у заједничким креативним музичким активностима; Примењује стечено знање о властитом креативном музичком изражавању.

Напомена: Према календару школске године, овај сценарио је за последњи час првог полугодишта. Предложене активности су за креативно и музичко изражавање и стварање, кроз које ће се стечено знање применити. Предлаже се неколико активности које наставник бира и прилагођава у складу са могућностима ученика и условима рада. Такође, проширене активности могу се замиенити садржајем Свирање дечјих музичких инструмената.

Сценарио за час

Уводни део

Активност 1

Наставник дели ученике у три групе и даје им смернице да саставе списак композиција које асоцирају на новогодишње празнике. Свака листа треба да садржи по једну композицију из сваког жанра (класичне, народне, популарне и дечије песме). Ученици записују композиције и дају објашњење зашто их композиција подсећа на Нову годину.

Главни део

Активност 2

Наставник припрема листу предложених композиција из трију група. Даје смернице ученицима о активности *Музика стоп*. Ученици треба да плешу на начин који одговара жанру, а када музика престане и они треба да стану у позицију у којој су се нашли. Затим се музика наставља, а ученици настављају плес. Игра може имати такмичарски карактер, када музика престане ученицима није дозвољено кретање, ко се помери испада из игре.

Активност 3

Наставник упућује ученике на извођење канона са претходног часа, певањем и свирањем на дечијим музичким инструментима. Подстиче ученике који су израдили текст (на новогодишњу тему) да га изведу, а остале ученике да их прате дечијим музичким инструментима.

Активност 4

Наставник даје смернице за активност *Прати мој ритам*. Један ученик импровизује ритмичке фразе помоћу дечијих ритмичких инструмената или уз помоћ различитих покрета тела (тапкање ногама, пуцкетање прстима, тапшање рукама и сл.), а остали ученици понављају. Затим се на исти начин ова активност изводи уз звучни пример (у ритму, према карактеру композиције). Иста активност се може изводити и у ритмичком кретању ређањем ученика у колону. Које ритмичке покрете прави први у колони, остали понављају и прате га у покрету.

Активност 5

Наставник презентује ритмички модел који се стално понавља (нпр. Пуцкетањем прстима са две осмине нота и тапшање рукама са четвртином нота). Ученици понављају ритам. Наставник упућује ученике да искажу своје новогодишње жеље реповањем у том ритму.

Активност 6

Ученици се деле у три групе. Ученици бирају познату новогодишњу песму. Прва група пева, друга група их прати ритмичким инструментима, а трећа група плеше. На свакој строфи свака група се ротира, па ученици на једној строфи певају, на другој плешу, а на трећој свирају дечје ритмичке инструменте.

Завршни део

Активност 7

Наставник даје упутства за израду е-новогодишње музичке честитке (честитке у дигиталном облику). Усмерава ученике да направе честитку у било којем формату, напишу лепу поруку, украсе је новогодишњим симболима и уметну линк (или хипервезу) композиције прикладне за новогодишње празнике. Ако нема услова, израђују га заједно са наставником на дигиталном уређају, а наставник их подстиче да то сами направе и прослеђују својим најближим.

Рефлексива

Која активност вам се највише допала? Зашто?

Средства

Пијано, дечији музички инструменти, дигитални уређаји, уређај за слушање музике.

Праћење напретка

Усмена повратна информација, чек листа наставника о укључености ученика у активностима.

3

First system of musical notation for exercise 3. It consists of a treble clef staff and a bass clef staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The bass staff contains a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3.

Second system of musical notation for exercise 3. It consists of a treble clef staff and a bass clef staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The bass staff contains a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3.

4

First system of musical notation for exercise 4. It consists of two treble clef staves and a bass clef staff, all in 3/4 time. The top treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The middle treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The bass staff contains a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3.

Second system of musical notation for exercise 4. It consists of two treble clef staves and a bass clef staff, all in 3/4 time. The top treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The middle treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The bass staff contains a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3.

5

Musical score for exercise 5, measures 1-4. The score is in 2/4 time and consists of three staves: a treble clef staff and two bass clef staves. The treble staff contains a melodic line with eighth and quarter notes. The two bass staves provide a harmonic accompaniment with quarter and eighth notes, including rests.

Musical score for exercise 5, measures 5-8. This section continues the piece from the previous block, maintaining the same 2/4 time signature and three-staff structure. The melodic and accompaniment parts conclude with a double bar line.

6

Musical score for exercise 6, measure 1. The score is in 4/4 time and consists of a single treble clef staff. The measure contains a sequence of notes: a quarter note, a half note, a quarter note, a half note, a quarter note, a half note, a quarter note, and a whole note.

Musical score for exercise 6, measure 2. The score is in 4/4 time and consists of a single treble clef staff. The measure contains a sequence of notes: a quarter note, a half note, a quarter note, a half note, a quarter note, a half note, a quarter note, and a whole note.

Musical score for exercise 6, measure 3. The score is in 4/4 time and consists of a single treble clef staff. The measure contains a sequence of notes: a quarter note, a half note, a quarter note, a half note, a quarter note, a half note, a quarter note, and a whole note.

7

The first system of music consists of four measures. The top staff is in treble clef with a 4/4 time signature. The melody begins with a quarter note G4, followed by eighth notes A4 and B4, then a quarter note C5. The second measure continues with eighth notes D5, E5, and F5, followed by a quarter note G5. The third measure has eighth notes A5, B5, and C6, followed by a quarter note D6. The fourth measure has eighth notes E6, F6, and G6, followed by a quarter note A6. The bottom two staves are in bass clef with a 4/4 time signature. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4 in the first measure; A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5 in the second; B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6 in the third; and C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8 in the fourth.

The second system of music also consists of four measures. The top staff continues the melody from the first system. The bottom two staves continue the eighth-note accompaniment. The eighth notes in the left hand are: G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4 in the fifth measure; A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5 in the sixth; B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6 in the seventh; and C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8 in the eighth. The system concludes with a double bar line.

МЕЛОДИЈСКЕ ВЕЖБЕ

Мелодијске вежбе су допуна активностима из теме **Музичка писменост и изведбене активности**.

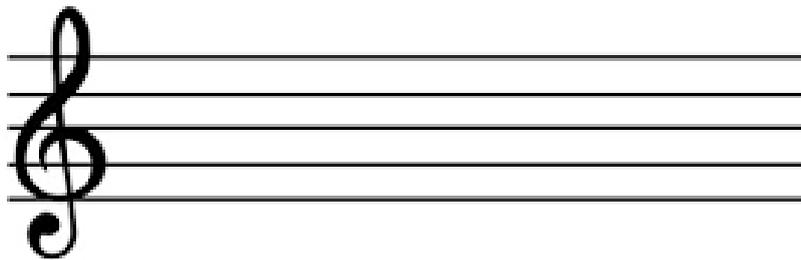
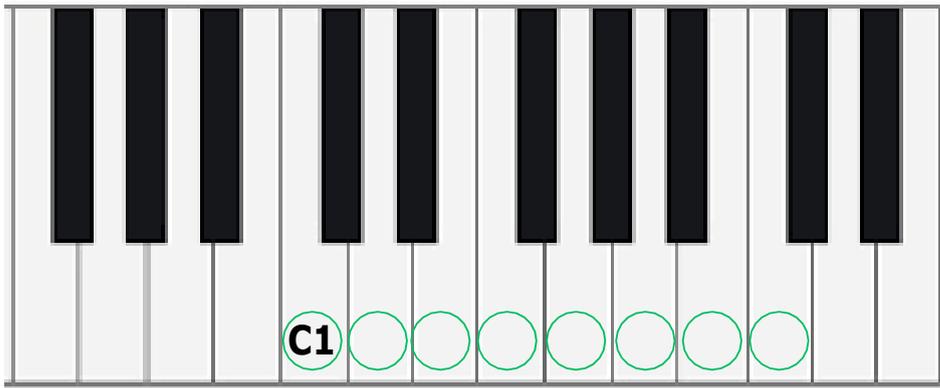

Материјали за учење за ученике

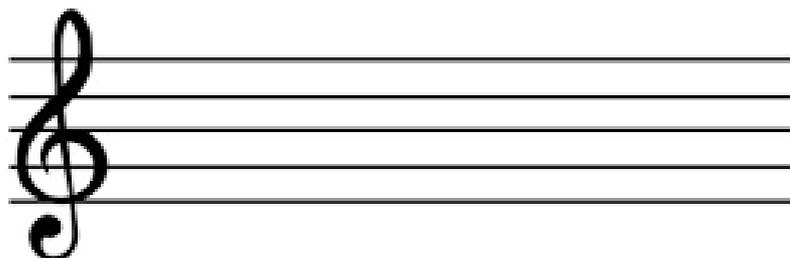
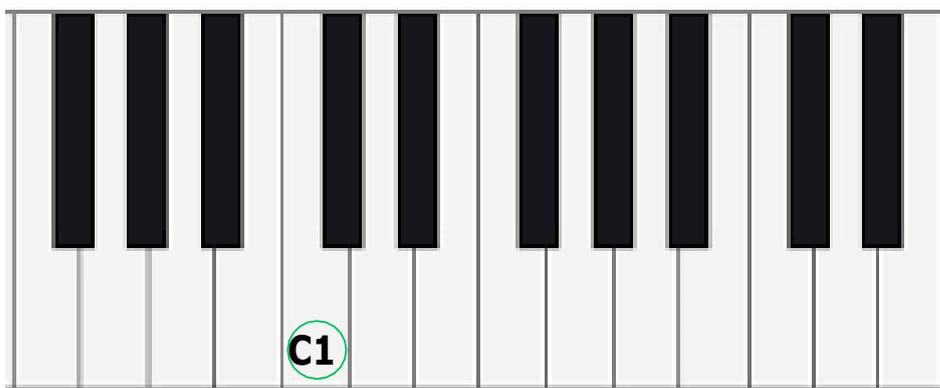
а-мол скала

1. Запиши клавијатуру абecedних имена тонова на Ц-дур скали. При том, уочи целе и полустепене. Затим у петолинију упиши Ц-дур скалу нотама, обележи целе и полустепене, аретинске и абecedна имена тонова, стопала и тетракорде.

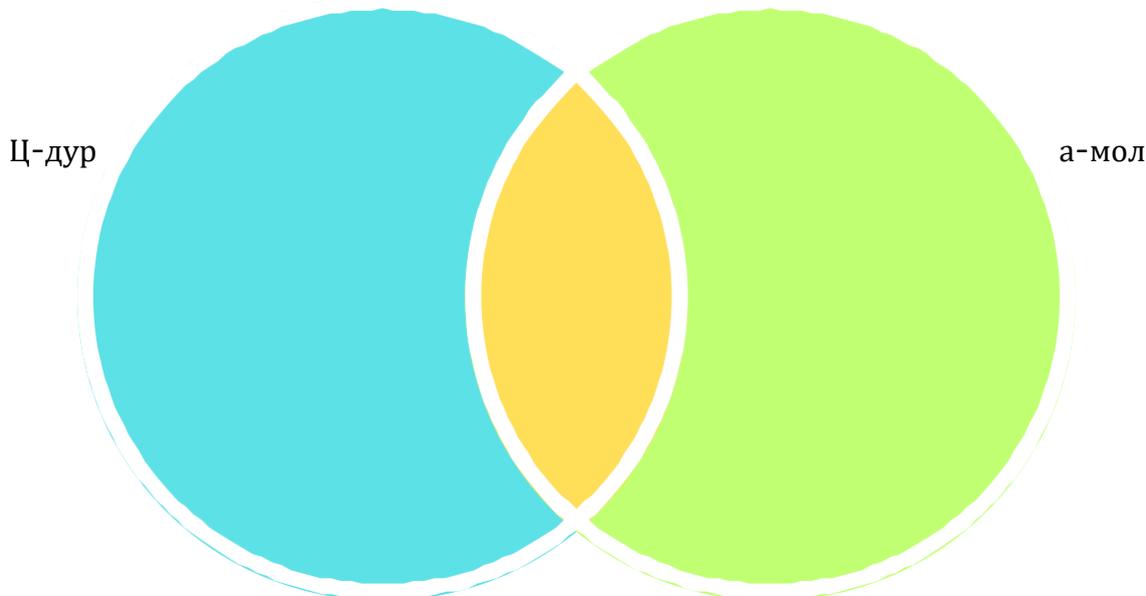
2. Уочи тон а-мало на клавијатури и обележи абecedна имена тонова на а-мол скали.

Затим је упиши у петолинију а-мол скале нотама а и њеним елементима.

МЕЛОДИЈСКЕ ВЕЖБЕ

1. Представи Веновим дијаграмом сличности и разлике између Ц-дур и а-мол скале.

2. Отпевајте мелодијске вежбе. Обратите пажњу на скалу у којој је написана свака вежба. Свирајте их на дечјим мелодијским инструментима. Уметните знакове темпа и динамике и примените их на своје певање/свирање. Одаберите вежбу, напишите ја (транспонирајте ја) у паралелној скали, а затим је отпевајте. У којој скали мислите да вежба боље звучи? Зашто?

①

②

③

④

⑤

⑥

⑦

ДВОДЕЛНИ ОБЛИК

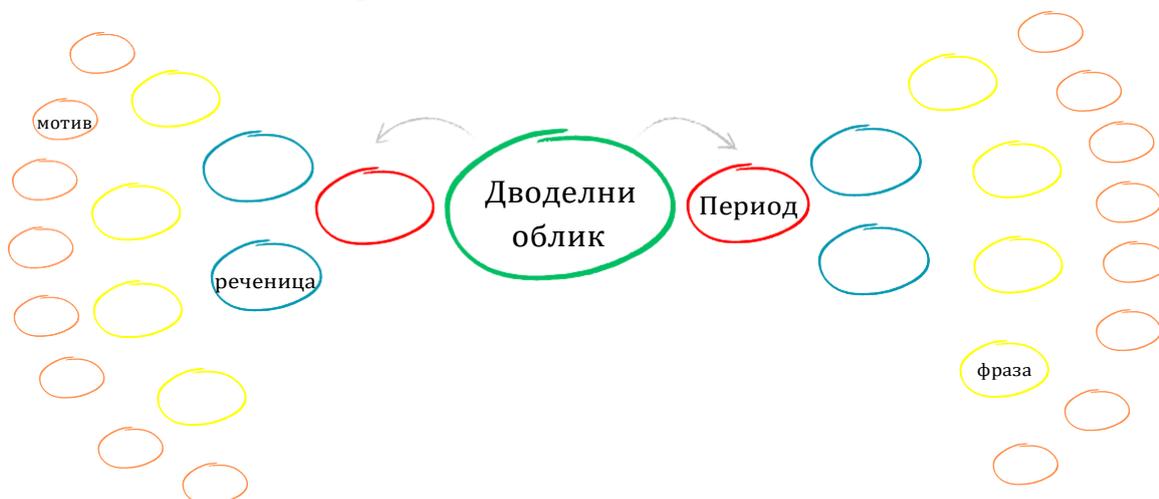
1. Уочи облик композиције и напиши њене елементе

The image shows four staves of musical notation in 3/4 time. Each staff has three horizontal bars below it, colored yellow, red, and green. The yellow bars represent phrases, the red bars represent sentences, and the green bars represent periods. The notation includes various note values and rests.

Који елементи дводелног облика су обележени овим бојама?

2. Грозд техником, претстави елементе дводелног облика.

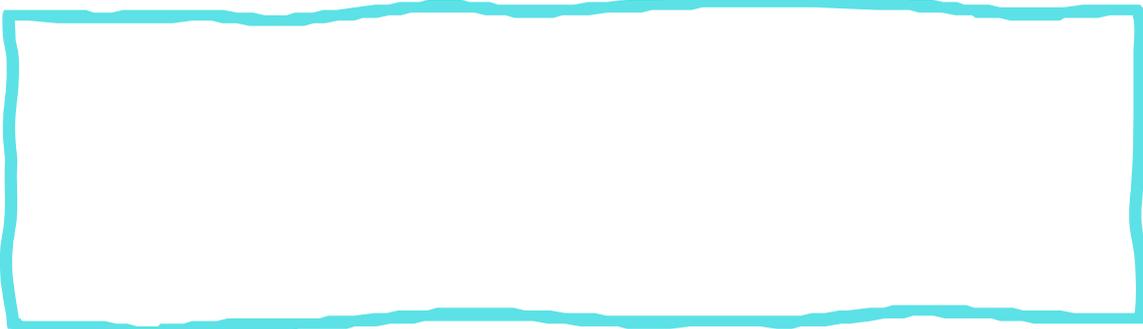

ТРОДЕЛНИ ОБЛИК

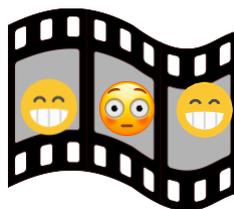
1. Отпевајте песму с нотама и препознајте музички облик. Означите главне делове. Објасните о којем се музичком облику ради.

2. Креативним начином цртежом или симболима, представи троделни облик.

Такође, можете представити троделни облик са дигиталним алатима за креирање видеа. Користи троделни облик као музичку подлогу. На одговарајуће делове приложите слику симбола који ће приказати образац. Затим представи рад. Можете га ставити на интернету да послужи као образовни ресурс за троделни облик.

МУЗИЧКИ НОВИНАРИ

1. Пажљиво слушај композицију и запиши ноте. Обрати пажњу на карактер композиције и повезаност са средствима музичког изражавања (и њихову промену током композиције).

(наслов композиције и композитор)

ТЕМПО

ДИНАМИКА

ДУР-МОЛ

ИЗВОЂАЧИ

МУЗИЧКИ ОБЛИК

2. Према белешкама и утисцима из композиције, написати новинарски чланак. Прво, уз помоћ наставника и кроз истраживање, напишите опште податке о композицији, композитору и карактеру дела. Затим напишите податке о музичким изражајним средствима, њиховој повезаности са карактером композиције. На крају напишите своје лично мишљење о различитим наступима.

КАНОНИ

1. Отпевај или одсвирај каноне заједно са другим ученицима према упутствима наставника.

2. Препиши један канон и убаци свој текст (на тему *Нова година*) према упутству наставника.

НОВОГОДИШЊЕ ПРАЗНОВАЊЕ ЧАСА

Свирај

Певај

Плеши

Састави листу композиција различитог жанра које те асоцирају на Нову годину.

Изрази своје новогодишње жеље путем реповања. Нека твоји пријатељи буду задужени за ритам.

Направи е-новогодишњу музичку честитку. Напишите најбоље жеље и убаците линк своје омиљене песме. Проследи честитку најближима.

Отпевај твоје омиљене новогодишње песме!

3

First system of musical notation for exercise 3. It consists of a treble clef staff and a bass clef staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8. The bass staff contains a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8.

Second system of musical notation for exercise 3. It consists of a treble clef staff and a bass clef staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8. The bass staff contains a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8.

4

First system of musical notation for exercise 4. It consists of a treble clef staff and a bass clef staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8. The bass staff contains a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8.

Second system of musical notation for exercise 4. It consists of a treble clef staff and a bass clef staff, both in 3/4 time. The treble staff contains a sequence of eighth notes: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8. The bass staff contains a sequence of eighth notes: C3, D3, E3, F3, G3, A3, B3, C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F7, G7, A7, B7, C8.

5

Musical score for exercise 5, measures 1-4. The score is in 2/4 time and consists of three staves: a treble clef staff and two bass clef staves. The treble staff contains a melody of eighth and quarter notes. The two bass staves provide a rhythmic accompaniment with quarter notes and rests.

Musical score for exercise 5, measures 5-8. This section continues the melody and accompaniment from the previous measures, ending with a double bar line.

6

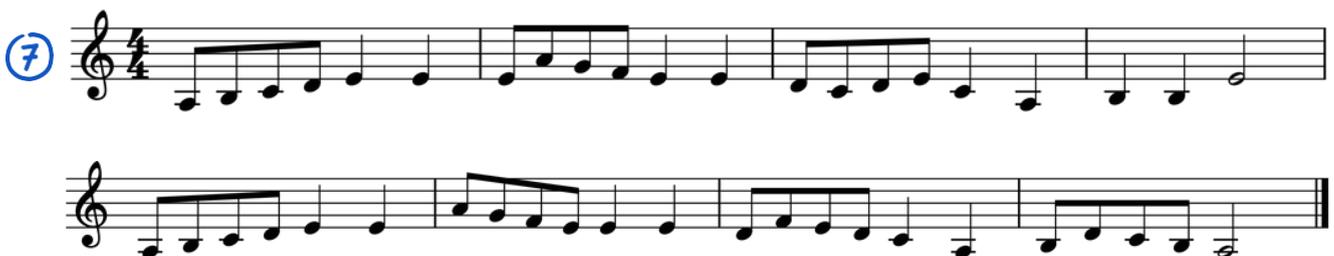
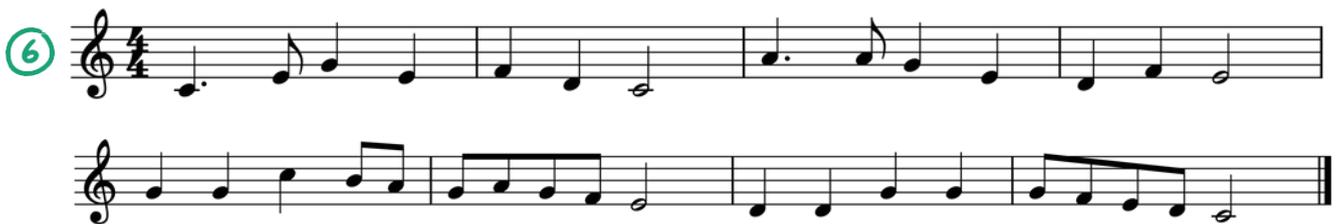
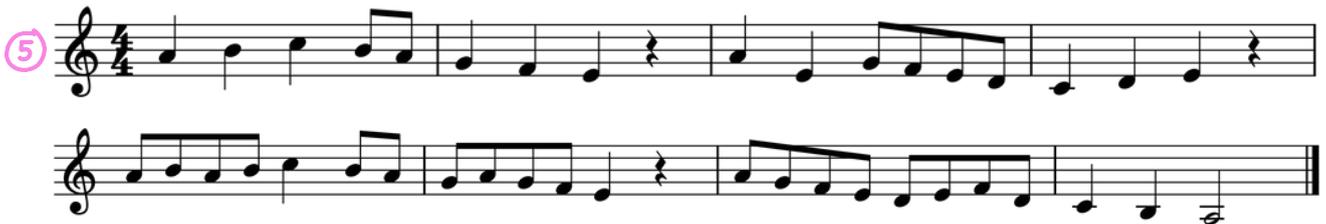
Musical score for exercise 6, measures 1-3. The score is in 4/4 time and consists of three staves, all with a treble clef. Each staff contains a single melodic line of quarter notes. The first staff is labeled '1', the second '2', and the third '3'.

7

The first system of music consists of three staves. The top staff is in treble clef and 4/4 time, containing a melodic line with eighth and quarter notes. The middle and bottom staves are in bass clef and 4/4 time, providing a harmonic accompaniment with quarter and eighth notes.

The second system of music consists of three staves, mirroring the structure of the first system. It continues the melodic and harmonic lines from the first system, ending with a double bar line.

МЕЛОДИЈСКЕ ВЕЖБЕ

Смернице, упутства и активности за реализацију Наставног програма *(друго полугође)*

ВОКАЛНА МУЗИКА

Садржај и појмови

Вокална музика (интерпретатор, женски гласови: сопран, мецосопран и алт; мушки гласови: тенор, баритон и бас; дечји гласови; женски хор, хор, мушки хор, мешовити хор, дечји хор, вокални камерни ансамбли)

Стандарди оцењивања

Разликује ниске, средње и високе мушке и женске гласове у соло изведби, мањим ансамблима и хоровима и наводи њихова имена.

Препознаје врсте гласова из слушане музике познатих интерпретатора.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Са *Буром идеја*, подстакнутом од наставника, ученици наводе своје омиљене певаче и групе. Води се дискусија о жанру који изводе, боји гласа, начину певања и др.

Активност 2

Наставник представља фрагменте вокалне музике различитих жанрова. Ученици дискутују о начину извођења, препознају жанр и категоризирају гласове (мушки, женски, дечји).

Главни део

Активност 3

Уз помоћ наставника ученици дефинишу појам вокалне музике (музика коју изводе људски гласови, музика која се пева и сл.). Ради бољег разумевања појма, наставник наводи реч *глас на друге језике (vox – латински, voice – енглески, voce – талијански, voix – француски)*.

Активност 4

Наставник даје добре примере и усмерава ученике да сагледају извођаче и начин извођења.

Аве Марија–Ф.Џуберт, Марија Калас

<https://www.youtube.com/watch?v=j8KL63r9Zcw>

Рум, дум, дум–Д. Шуплевски

<https://www.youtube.com/watch?v=j8KL63r9Zcw>

Греен слевес,

вокални састав *The King's Singers*

<https://www.youtube.com/watch?v=twix9KfES9Y>

Мачке и значке–З. Запров,

дечји хор *Бодра песен*

<https://www.youtube.com/watch?v=R5rXhJeenlk>

Након завршетка, започиње дискусија о звучним примерима: Који глас изводи прву композицију? Има ли пратње? Наставник објашњава да вокална музика може имати инструменталну пратњу (*вокално-инструментална музика*) или је изводити само људским гласовима (*а капела/а cappella*), као у другом и трећем примеру.

Затим се расправља о осталим примерима. Ученици кроз примере класификују врсте гласова: *женски, мушки и дечји*.

Наставник подстиче ученике да обрате пажњу на број извођача и заједно се дефинишу појмови *солистички наступ, вокални камерни ансамбл и хор*, а наставник објашњава.

Активност 5

Наставник подстиче ученике да дискутују о сличностима и разликама између вокалне и инструменталне музике (из претходног садржаја), са нагласком на повезаности текста са музиком у вокалној музици и са карактером композиција

Напомена: Наставник може да изабере и друге композиције предложене у Листи за слушање музике – прилог Програму.

Завршни део

Активност 6

Ученици попуњавају материјале за учење како би утврдили проучаване појмове.

Активност 7

Наставник упућује ученике на истраживање најпознатијих вокалних интерпретатора кроз историју и данас. Истраживања могу бити у групама, подељена по жанру. Активности се могу реализовати у делу слободних ученичких активности. Након истраживања можете направити постер или презентацију (производ) и представити га осталим ученицима (пројектна активност).

Рефлексја

Шта смо данас учили? Коју музику називамо вокалном? Шта је а капела/*a capella*? Које смо композиције данас чули? Који састави изводе представљене композиције?

Средства

Уређај за слушање музике, пројектор, материјали за учење.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике за креативно музичко изражавање, одговори на квизове (краћи текстови) који су део поучавања.

ЖЕНСКИ ГЛАСОВИ

Садржаји и појмови

Вокална музика (интерпретатор, женски гласови: сопран, мецосопран и алт; мушки гласови: тенор, баритон и бас; дечји гласови; женски хор, хор, мушки хор, мешовити хор, дечји хор, вокални камерни ансамбли)

Стандарди оцењивања

Разликује ниске, средње и високе мушке и женске гласове у соло изведби, мањим саставима и хоровима и наводи њихова имена.

Препознаје врсте гласова из слушане музике познатих интерпретатора.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Наставник упућује ученике да кроз *Буру идеја*, набраја имена својих омиљених интерпретатора из различитих жанрова. Презентују се кратки аудио примери наведених интерпретаторица. Ученици описују начин певања и жанр који изводе.

Активност 2

Наставник објашњава појам *боја гласа*. Један ученик је окренут према зиду. Ученици певају једну по једну кратку мелодију, а ученик по боји гласа погађа ко пева. Затим се објашњава концепт *распон гласа*. Ученици певају низ тонова на неутралном слогу, од најнижег до највишег, и одређују свој распон гласа.

Главни део

Активност 3

Наставник презентује звучне примере са женским гласовима (сопран, мецосопран и алт) и усмерава ученике да уоче боју и распон гласа.

Casta Diva из опера *Норма*–В. Белини,

изводи LeylaGencer/ЛејлаГенцер(сопран)

<https://www.youtube.com/watch?v=CehPrNuwmUA>

Неискушайменябезнужды–М. Глинка,

изводи Мариана Бошковска –мецосопран

https://www.youtube.com/watch?v=m_vkeTIIyH4

Арија из опере Ксерка пука–Г. Доницети, изводи Ева

Подлешч (алт)

https://www.youtube.com/watch?v=8f_NJSdM05Q

Ученици пажљиво слушају композиције и разговарају о боји и распону гласа. Заједно са наставником дефинишу појмове високи женски глас - сопран, средњи женски глас - мецосопран и ниски женски глас - алт.

Активност 4

Наставник представља аудио примере са Листе за слушање музике (прилог Програму) или по свом избору за сопран, мецосопран и алт, а ученици препознају гласове и разговарају о начину извођења, боји, распону и именују гласове са стручним именима. Наставник наводи најпознатије интерпретаторке из области класичне музике, прослеђује аудио и видео примере.

Завршни део

Активност 5

Наставник упућује ученике на истраживање живота и рада најпознатијих женских гласова из области класичне музике на светској и домаћој сцени. Дели ученике у неколико група и упућује их на истраживачке ресурсе. Ученици истражују, селектирају најважније информације (у ком периоду интерпретаторица живи/је живела, где наступа/је наступала, итд.), дајте кратке напомене и изнесите усмено. Активност се може наставити на слободним ученичким активностима, а ученици могу истражити додатне информације, припремити постер или презентацију.

Активност 6

Наставник подстиче ученике да укажу на примере различитих врста гласова женских интерпретаторки из македонске популарне и народне музике и да их категоризирају према боји и распону гласа (сопран, мецосопран и алт). Разговара се о начину извођења и боји гласа.

Рефлексија

Шта смо данас научили? Шта су женски гласови? Која вам се композиција највише допала?

Средства

Уређај за слушање музике, пројектор, таблет, компјутер.

Праћење напретка

Усмени одговори на постављена питања од наставника, учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике и за креативно музичко изражавање, одговори на квизове (краћи текстови) који су део повчавања

МУШКИ ГЛАСОВИ

Садржај и појмови

Вокална музика (интерпретатор, женски гласови: сопран, мецосопран и алт; мушки гласови: тенор, баритон и бас; дечји гласови; женски хор, хор, мушки хор, мешовити хор, дечји хор, вокални камерни састави)

Стандарди оцењивања

Разликује ниске, средње и високе мушке и женске гласове у соло изведби, мањим саставима и хоровима и наводи њихова имена.

Препознаје врсте гласова из слушане музике познатих интерпретатора.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Наставник представља аудио примере (фрагменте) мушких и женских гласова и усмерава ученике да препознају гласове. Ученици расправљају о разлици између мушких и женских гласова.

Активност 2

Наставник подстиче ученике да набрајају мушке интерпретаторе из различитих жанрова музике. Разматра се начин извођења народне, популарне и класичне музике.

Главни дио

Активност 3

Наставник даје звучне примере и укратко говори о композицијама и извођачима. Усмерава ученике да перципирају боју и распон гласа.

Caro mio ben –**Ц. Џордани,**

Лучијано Павароти (тенор)

https://www.youtube.com/watch?v=iQ_xRL3uxTA

Тореадориз опера Кармен–**Ж. Бизе,**

Дмитриј Хворостовски (баритон)

<https://www.youtube.com/watch?v=-snRz5L3Ups>

Ла калуниаиз опере **Севильски бербер**–**Ц. Росини,** Џон Релиа

(бас) <https://www.youtube.com/watch?v=9N5woKleJco>

Након завршетка сваке композиције, разговара се о особеностима и боји гласова извођача и разврстава мушке гласове: тенор, баритон и бас.

Активност 4

Наставник представља неколико аудио примера (фрагмената) са гласовима тенора, баритона и баса, а ученици препознају и дискутују о боји и распону гласа.

Активност 5

Наставник представља видео примере са познатим интерпретаторима из земље и иностранства, укратко прича о њиховој уметничкој каријери, а ученици дискутују о изведби. Наставник подстиче ученике да истраже познате интерпретаторе (слободне активности ученика) и саставе заједничку листу композиција из омиљених композиција и извођења.

Завршни део

Активност 6

Наставник подстиче ученике да наведу своје омиљене интерпретаторе из различитих жанрова и категоризирају их (тенор, баритон и бас) према боји и распону гласа. Затим послушајте звучне примере интерпретатора различитих жанрова.

Напомена: Поред наведених примера, наставник може представити и друге примере предложене у Листи за слушање музике (у прилогу Програма) или композиције по свом избору.

Рефлексија

Шта смо данас научили? Шта су мушки гласови? Која композиција је на вас оставила највећи утисак? Зашто?

Средства

Уређај за слушање музике, пројектор, компјутер.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике и за креативно музичко изражавање, одговори на квизове (кратке текстове) који су део поучавања.

ДЕЧЈИ ГЛАСОВИ

Садржај и појмови

Вокална музика (интерпретатор, женски гласови: сопран, мецосопран и алт; мушки гласови: тенор, баритон и бас; дечији гласови; женски хор, хор, мушки хор, мешовити хор, дечији хор, вокални камерни састави)

Стандарди оцењивања

Препознаје дечје, мушке и женске гласове у соло изведби, мањим саставима и хоровима.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Час почиње певањем претходно научене песме. Након завршетка, наставник подстиче ученике да сваки опише глас свог друга. Следи дискусија о томе како звуче дечји гласови и разликују ли се од гласова одраслих.

Главни део

Активност 2

Наставник презентује звучне примере дечјих гласова.

Wohin/Где–Ф. Шуберт /Д. Бужаровски (аранжман) хор

Пиколо, Весна Димчевска –диригент

<https://youtu.be/aTOo5Ly8NNI?si=PvyZnnYOrUiMj51Z>

Милион снова–Б. Пасек,

One Voice Children's Choir/дечији хор One

Voice <https://www.youtube.com/watch?v=sr9QjaB83YA>

Азбука–В. А. Моцарт,

хор Les Petits Ecoliers Chantants de Bondy/ Малу

ученици певачи из Бондија

<https://www.youtube.com/watch?v=DUyIKyAfYKk>

Ученици разговарају о карактеру композиција, начину извођења, једногласном и вишегласном певању, солистима итд. Боја, распон, јачина и могућности дечјих гласова су описани и упоређени с гласовима одраслих.

Активност 3

Композиција „Абецеда” В. А. Моцарт, обрађује се по нотама. (Текст је правопис француског алфабета на француском.).

АБЕЦЕДА

В. А. Моцарт

A B C D E F G H I J K L M N O

L L L M N O P L L L M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

A B C D E F G H I J K L M N O

L L L M N O P L L L M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

Напомена: Композиција се може радити на посебном часу.

Завршни део

Активност 4

Наставник упућује ученике да наведу фестивале дечје песме у нашој земљи и иностранству. Разматрају се карактер и садржај дечјих песама. Разговара се и о Дечјој Евровизији на којој наступају деца из целе Европе. Аудио примери се могу слушати по избору наставника и ученика.

Активност 5

Наставник презентује сцену из филма „Хористи” и препоручује ученицима да у слободно време погледају филм.

Les Choristes (Хористи) – Vois sur ton Chemin (**Прати свој пут**)

https://youtu.be/eKl6c85lQl4?si=LZP2x-Y_X7MkZzec

Рефлексија

Шта смо данас научили? Које смо композиције слушали? Из којих гласова су настали?

Средства

Музички уређај за слушање музике, пројектор.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, учешће и успех у активностима за разумевање слушане музике, учешће и успех у реализацији изведбених активности.

ВРСТЕ ХОРОВА И ВОКАЛНО КАМЕРНИ САСТАВИ

Садржаји и појмови

Вокална музика (интерпретатор, женски гласови: сопран, мецосопран и алт; мушки гласови: тенор, баритон и бас; дечији гласови; женски хор, хор, мушки хор, мешовити хор, дечији хор, вокални камерни састви)

Стандарди оцењивања

Разликује ниске, средње и високе мушке и женске гласове у соло изведби, мањим саставим и хоровима и наводи њихова имена.

Препознаје врсте рефрена из музике коју чује.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Наставник припрема и презентује квиз у дигиталном облику или другу активност за утврђивање појмова вокалне музике, мушког, женског и дечјег гласа. Затим приказује примере мушких и женских гласова у соло изведби, а ученици их препознају и именују.

Главни део

Активност 2

Наставник представља видео пример хорске изведбе. Након презентације упутити ученике да опишу композицију са по једном речи или фразом (пример: заједно, више гласова, диригент итд.). Речи се записују и из њих се дефинише појам хор.

Македонско коло–Т. Скаловски

<https://www.youtube.com/watch?v=gNt9ujfgKMI&t=49s>

Композиција се следи са видео примером са партитуром, а наставник објашњава како изгледа хорска партитура и како се изводи. Кроз партитуру ће ученици још боље перципирати и слушно препознати сваки глас. Затим се дефинише појам мешовити хор и од којих гласова се састоји.

Наставник представља примере из мушких, женских и дечјих хорова. Ученици уочавају састав хора и заједно са наставником дефинишу назив. Разматрају се начин извођења, жанр, карактер композиција и музичка изражајна средства.

Хор ловдија–К. М. Вебер

Радио хор –Лајпциг, Штатскапела–Дрезден

<https://www.youtube.com/watch?v=NR5XZ5B02a8>

***O sapientia/Мудрост*–Т. Вулц,**

испуњава женски хор из Музичке школе–Копер

<https://www.youtube.com/watch?v=91gqzFrcsJw>

***Нишка бања*–Српска народна песма,**

испуњава Хор Бечких дечака

<https://www.youtube.com/watch?v=jthbxJn6Ixc>

Активност 3

Наставник представља видео примере камерних вокалних састава. Кроз дискусију се уочава разлика између хорског и камерног вокалног састава. Назначен је број интерпретатора у камерном саставу (од 2 до 25).

***Плес шећерне виле*–П. И. Чајковски** (из балета „Орашар“), квинтет Пентатоникс

<https://www.youtube.com/watch?v=jt3oAyK IG8>

***Годишња доба –Прољеће* А. Вивалди,**
вокални састав *Carmel a cappella*

<https://www.youtube.com/watch?v=Uxs5O6hMBvg>

Напомена: Наставник може изабрати друге композиције са Листе за слушање музике (прилог Програму) или представити одговарајуће примере по сопственом избору. Композиције се могу слушати у целости или у фрагментима, а активности уз слушање музике и препознавање извођачких састава могу се реализовати и на слободним ученичким активностима.

Завршни део

Активност4

Ученици припремају листу слушаних вокалних композиција (назив композиције, композитор, врста вокалне композиције: соло, камерна, хорска, карактер композиције и **напомена**).

Рефлексија

Шта смо данас научили? Које смо композиције слушали? Из којих гласова су настали?

Средства

Музички уређај за слушање музике, пројектор, интернет.

Усмени одговори на постављена питања од наставника, учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике и за креативно музичко изражавање, одговори на квизове (краћи текстови) који су део поучавања.

ЖИЧАНИ ГУДАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Садржаји и појмови

Инструментална музика: гудачки инструменти (инструментална музика, пратећи инструмент/и, жичани инструменти, гудачки инструменти: виолина, виола, виолончело, контрабас, гудало; трзачки инструменти: харфа, гитара, мандолина, плектрум/перце; народни инструменти: тамбура, ћемане, канон, ут, саз, чифтелија)

Стандарди оцењивања

Описује жичане инструменте према звуку, изгледу и улози у инструменталним композицијама.

Категоризује жичане инструменте према звуку, изгледу, начину свирања и улози у инструменталним саставима.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Са *Буром идеја* ученици наводе музичке инструменте. Уз помоћ наставника групишу их према начину добијања звука (жичани, дувачки, удараљке и клавијатуре). Разговара се о форми, начину свирања, материјалу од којег су направљени и које жанрове музике изводе.

Активност 2

Наставник приказује видео пример (симфонијски оркестар), а ученици уочавају групе инструмената. Заједно са наставником дефинишу појмове инструментална музика, жичани, дувачки, удараљке и клавијатурни инструменти. Наставник упућује ученике на групу жичаних инструмената и објашњава им да су подељени у две подгрупе: гудачки и трзачки.

Главни део

Активност 3

Наставник упућује ученике да у датом видео примеру виде који су инструменти најбројнији у симфонијском оркестру. Уз помоћ наставника ученици набрајају гудачке инструменте: виолина, виола, виолончело и контрабас. Кроз визуелну презентацију наставник објашњава делове инструмената, начин израде, начин свирања (гудало – гудачки инструменти). Звук, начин свирања, техничке могућности могу се видети кроз видео примере.

Капричо у а-молоп. 1 бр. 24 –Паганини

Клара Јуми Канг –<https://www.youtube.com/watch?v=j50gfy1QHPk>

Соната *Arpeggione*, I став –Ф. Шуберт

Блерим Груби –виола, Марија Вршкова–пијано

<https://www.youtube.com/watch?v=nJngxUxjHOo>

Лабуд–К.Сен Санс,
Jo-JoMa–виолончело

<https://www.youtube.com/watch?v=3qrKjywjo7Q>

Слон–Сен Санс,
Енрико Фагоне–контрабас

<https://www.youtube.com/watch?v=QYmBxyjIRJI>

Ученици разговарају о начину свирања, звуку и могућностима извођења инструмената. Наставник упућује ученике да уоче сличности (облик, гудало, број жица) и разлике (величина, звук, начин свирања) између гудачких инструмената.

Активност 4

Наставник представља звучни пример где су гудачки инструменти део гудачког оркестра (за разлику од претходних примера као соло инструменти или уз пратњу).

Мала ноћна музика, I став–В. А. Моцарт

https://youtu.be/r_oK8dKIBYc?si=hDogwaSdP7-G1z0m

Капричобр. 1–Д. Шуплевски

Гудачки оркестар из Музичке школе –Сплит, Хрватска

<https://youtu.be/kNr9YOmeyDw?si=g1F2PqDcwic5Nrnd>

Завршни део

Активност 5

Наставник ученике дели у групе и усмерава их на истраживање о најпознатијим инструменталистима гудачких инструмената и мајсторима израде гудачких инструмената у прошлости (Страдивари, Гварнери и Амати). Ученици истражују и деле информације које добију. Активност се може изводити и током слободних ученичких активности.

Напомена: Наставник може изабрати и друге композиције са Листе за слушање музике – прилог Програму. Композиције се слушају фрагментарно.

Рефлексја

Шта смо учили данас? С којим смо се инструментима упознали? Које су сличности и разлике између гудачких инструмената?

Средства

Уређај за слушање музике, пројектор, таблет-компјутер, компјутер.

Праћење напретка

Усмени одговори на постављена питања од наставника, учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике и за креативно музичко изражавање, одговори на квизове (краћи текстови) који су део проучавања.

ЖИЧАНИ ТРЗАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Садржаји и појмови

Инструментална музика: гудачки инструменти (инструментална музика, пратећи инструмент/и, жичани инструменти, гудачки инструменти: виолина, виола, виолончело, контрабас, гудало; трзачки инструменти: харфа, гитара, мандолина, плектрум/перце; народни инструменти: тамбура, ћемане, канон, ут, саз, чифтелија)

Стандарди оцењивања

Описује жичане инструменте према звуку, изгледу и улози у инструменталним композицијама.

Категоризира жичане инструменте према звуку, изгледу, начину свирања и улози у инструменталним саставима.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Уз кратка питања наставника ученици понављају о гудачким инструментима (дигитални квиз). Наставник поставља питање о познавању жичаних инструмената осим гудачких. Жичани инструменти се класификују кроз Грозд технику. Прво се деле у две групе: жичане и трзачке, а затим се инструменти снимају у свакој подгрупи.

Главни део

Активност 2

Уз помоћ наставника ученици разврставају жичане инструменте и додају трзачке инструменте: харфу, гитару и мандолину. Кроз визуелну презентацију, наставник представља трзачке инструменте и подстиче ученике да их опишу према изгледу, броју жица и материјалу од којег су направљени. Наставник објашњава делове који чине инструменте. Објашњено је назив групе трзачких инструмената –трзање жица плектрумом/оловком. Уколико постоје услови, инструменти (гитара и мандолина) се могу користити на часу за боље разумевање изгледа, делова инструмената, величине и начина свирања.

Наставник представља видео примере за уочавање звука и начина свирања.

Лепотица и звер–Х. Ашман,

изводи Ами Турк

<https://www.youtube.com/watch?v=cS5d2wD8OoI>

Чакона–С. Л. Вајс,

трио гитаре: Георги Трајков, Виктор Драганов и Дамјан Илиевски

<https://www.youtube.com/watch?v=YF7pmUaDUuw>

Концерт за мандолину у Ц-дур–А. Вивалди

<https://www.youtube.com/watch?v=-utT-BD0obk>

Ученици разговарају о начину свирања, жанру композиција и звуку инструмената. Направљено је поређење са гудачким инструментима. Дат је заједнички закључак да трзачки инструменти имају различит број жица, другачији облик и другачији начин свирања (за разлику од гудачких).

Активност 3

Наставник презентује видео примере како би разумео улогу инструмената у оркестру и у камерним саставима.

Такође се говори о извођењу различитих жанрова – гитара у популарној музици, разлика између акустичне и електричне гитаре, гитаре и мандолине у фолклорној музици других народа итд.

Капричио бр. 1 –Д. Шуплевски,

мандолински оркестар „Скопље”

<https://www.youtube.com/watch?v=fmtombnTzNQ>

(Прави се упоредба са извођењем исте композиције од гудачког оркестра.)

(Звучни примери у Листи за слушање музике – у прилогу Програма и по избору наставника.)

Рефлексија

Шта смо данас научили? Које смо инструменте упознали? Како свирати трзачке инструменте? Колико жица има харфа, гитара и мандолина?

Средства

Уређај за слушање музике, пројектор, таблет, компјутер, инструменти (гитара и мандолина).

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, учешће и успех у активностима за разумевање слушане музике и креативно музичко изражавање, одговори на квизове (кратке тестове) који су део поучавања.

НАРОДНИ ЖИЧАНИ ИНСТРУМЕНТИ

Садржаји и појмови

Инструментална музика: гудачки инструменти (инструментална музика, пратећи инструмент/и, жичани инструменти, гудачки инструменти: виолина, виола, виолончело, контрабас, гудало; трзачки инструменти: харфа, гитара, мандолина, плектрум/перце; народни инструменти: тамбура, ћемане, канон, ут, саз, чифтелија)

Стандарди оцењивања

Категоризује жичане инструменте према звуку, изгледу, начину свирања и улози у инструменталним саставима.

Слушно препознаје најмање пет жичаних инструмената у инструмента изведби.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Уз питања и друге активности (квизови, дигиталне игре и сл.) одређују се проучавани жичани инструменти. Наставник подстиче ученике да покажу да ли познају и друге жичане инструменте. Да би открио друге инструменте, наставник даје упутства за активност *Детективи*. Ученици постављају питања, а наставник одговара са *да* или *не*.

Активност 2

Након што се разоткрије појам народних инструмената, наставник објашњава разноликост и сличности између народних инструмената у различитим културама, за разлику од унифицираности класичних инструмената.

Главни део

Активност 3

Кроз визуелну презентацију, наставник представља народне жичане инструменте: тамбуру, ћемане, канон, ут, чифтелије и саз. Ученици посматрају и описују: изглед, делове и број жица. Инструменти се упоређују по изгледу. Поређење се врши и са класичним жичаним инструментима (гудало код ћеманета, двојне жице, облик, начин свирања).

Активност 4

Наставник представља видео примере како би разумио звук и начин свирања.

Казанџиско коло (тамбура),

Оркестар народних инструмената МРТ-а

<https://www.youtube.com/watch?v=ONysCVD4kfM>

Бир далда ики кираз/Две трешње на грани (саз),

соло Cengiz Ahmet/Дженгиз Ахмет,

KGSD Yeni Yol/Јени Јол, водитељ Ilmaz Emin/Илмаз Емин

<https://www.youtube.com/watch?v=9T7mOHn8-pY&t=186s>

Трница ситна (ћемане)

https://www.youtube.com/watch?v=zV_70WrSINg

Севдалино мала цуро (ут и канон)

Ансамбл Чалгија МРТ-а

<https://www.youtube.com/watch?v=7HXpedwOuRQ&t=1570s>

Instrumentalmeqifteli/Инструментално извођење на

чифтелију Doruntina Rexheri/Дорунтина Реджепи

https://youtu.be/3zSmlG0Qoas?si=6_GlheeBTJTIVaI

Активност 5

Наставник презентује видео примере по свом избору како би разумео улогу народних жичаних инструмената у соло наступима, али и у фолклорним саставима, народним оркестрима.

Активност 6

Расправља се о сличностима у изгледу и форми између инструмената (пример: тамбура, чифтелија, саз) и заступљености инструмената у фолклорној традицији различитих народа Балкана (са малим разликама у форми, начину свирања, мелос итд.).

Завршни део

Активност 7

Ученици припремају материјале за учење за одређивање проучаваних инструмената (визуелно препознавање).

Активност 8

Наставник представља аудио примере свих проучаваних жичаних инструмената, а ученици их аудитивно препознају.

Рефлексја

Шта смо данас научили? Шта су народни жичани инструменти?

Средства

Музички плејер, пројектор.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, учешће и успешност у активностима разумевање слушања музике и за креативно музичко изражавање, одговори на квизове (краће текстове) који су део проучавања.

НАРОДНЕ ПЕСМЕ

Садржаји и појмови

Народне песме(радне, породичне, родољубиве/патриотске, љубавне, печалбарске, шаљиве песме)

Стандарди оцењивања

Наставник наводи карактеристике народних песама и начин преношења народних песама.

Разврстава народне песме према садржају, карактеру и пореклу.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Кроз Буру идеја наставник подстиче ученике да наведу наслове народних песама. Ученици набрајају и укратко певају поменуте песме (по једну строфу). Разговара се о карактеру и садржају. Наставник поставља ученицима питања: Зашто се зову народне песме? Ко их је створио? Када су настали? Како су се преносили током дужег временског периода? О чему се пева у народним песмама? (Киплинг-питања). Ученици одговарају на питања, а наставник их допуњава и објашњава.

Главни део

Активност 2

Кроз дискусију коју подстиче наставник, ученици наводе шта припада фолклору једног народа (старе грађевине, занати, рукотворине, обичаји, народна књижевност, музички фолклор). Приказује се кроз Грозд технику. За сваки термин се додају примери. У музички фолклор наводе се песме, игре, народни инструменти. Прелази се на народне песме и наставља дискусија из уводног дела. Наставник истиче да се песме деле према садржају (карактеру) и пореклу.

Активност 3

Наставник подстиче ученике да према садржају дефинишу групе народних песама (радничке, породичне, родољубиве, љубавне, печалбарске, шаљиве песме). Наставник представља по један пример (звучни пример или певање) за сваку групу, а ученици перципирају садржај песме и према томе се дефинише група. Разговара се о карактеру и пореклу сваке песме. Затим ученици у свакој групи додају своје примере према претходном знању и искуству (народне песме које су чули у медијима, на породичним забавама и сл.).

Активност 4

Наставник упућује ученике на разговор о значају неговања музичког фолклора, посебно младих генерација, за културни идентитет сваког народа. Разматра се и значај дигиталног архивирања музичког фолклора. Наставник презентује видео примере народних песама, предложене у Листи за слушање музике – у прилогу Програма.

Активност 5

Наставник износи звучне примере познатих интерпретатора народних песама. Ученици прате, расправљају о начину извођења и упоређују га са начином интерпретације новокомпоноване народне музике.

Завршни део

Активност 6

Наставник кроз технику коцке усмерава ученике да у групама раде на 6 различитих аспеката народних песама (1. опиши где, како и када се певају народне песме, 2. именуј какве могу бити народне песме према садржају, 3. објасни карактеристике народних песама, 4. демонстрирај знање о настанку и начину преношења народних песама, 5. категоризуј народне песме према садржају, карактеру, пореклу и према познатим интерпретаторима, 6. разговарај да ли ти се свиђају и зашто). Ученици раде у групама, истражују, припремају презентацију и представљају.

Рефлексија

Шта смо данас научили? Шта чини фолклор једне нације? Шта је укључено у музички фолклор? Како се народне песме класифицирају према садржају?

Средства

Уређај за слушање музике, пројектор, клавира, хамер.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике и за креативно музичко изражавање, одговоре на квизове, (краће текстове) који су део проучавања.

ОБРАДА НАРОДНИХ ПЕСАМА

Садржаји и појмови

Певање (распон а – д2) и свирање на дечје музичке инструменте (народна песма, дечја песма, популарна песма, уметничка песма, канон, мелодијска вежба, ритмичка вежба, дечји музички инструменти)

Стандарди оцењивања

Изводи (по слуху) песме, вежбе и једноставне двогласне каноне, самостално/у групи. Певајте/пуштајте песме и вежбе у распону а – д2 користећи нотни запис.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Кроз активности утврђивања (питања, квизови, дигитални алати и сл.) ученици утврђују појмове садржаја народне песме.

Главни део

Активност 2

Наставник упућује ученике на обраду народних песама. Песме у прилогу су прилагођене према усвојеним садржајима Музичке писмености (са малим изузецима који се обележавају и изводе уз помоћ наставника). Ако се песме обрађују по слуху, може се одабрати други тоналитет. Песме се обрађују по уобичајеном поступку обраде по нотама (певање, читање парлато, певање уз ноте, певање уз текст) или по слуху.

Активност 3

Наставник упућује ученике на обраду песама на другим језицима. **Прво уче уз ноте**, препознају језик, истражују песму и садржај (ИЦТ-алати) и слушају примере из различитих представа, а затим певају уз текст и читају превод (МИО-активности).

Завршни део

Активност 4

Песме се изводе одговарајућим темпом и одговарајућом динамиком. Могу се изводити и уз дечје музичке инструменте или певање уз народне ударалке, ако постоје услови.

Рефлексија

Шта смо данас научили? Која ти се песма највише свиђа?

Средства

Уређај за слушање музике, пројектор, дечји музички инструменти.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, одговори на квизове (кратке тестове) који су део наставе; учешће и успешност у реализацији извођачких активности (правилна примена изведбене технике и познавање музичке писмености).

КРЕАТИВНО МУЗИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ

Садржај и појмови

Креативно музичко изражавање (стварање, плес, приче о музици, музичке игре, драматизација)

Стандарди оцењивања

Парафразира одређене музичке моделе у сопственом креативном изражавању.

Нуди идеје за извођење које повезује музику са другим начинима креативног изражавања.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Наставник упућује ученике да припреме листу својих омиљених народних песама. Разматра се садржај песама и врши се класификација према садржају, карактеру и пореклу песама.

Главни део

Активност 2

Наставник подстиче ученике да одаберу народне песме и да направе драматизацију, односно да направе текст којим ће повезати песме у целину – кратку драмску представу са глумом, певањем и плесом. Текстом се може приказати прошлост, али и у савременом контексту. Ученици размишљају и деле улоге и активности, према афинитетима. Све активности, осим наставе, могу се изводити и током слободних ученичких активности.

Завршни део

Активност 3

Припремљена драматизација се може извести поводом Дана школе или као посебна приредба. Ако у школи постоји више одељења, они се могу међусобно усагласити у заједничкој изведби, као резултат садржаја народне песме. Ученици могу учествовати у припреми и реализацији догађаја (костимографија, сценографија, израда плаката, промоција догађаја и сл.). (Пројектна активност)

Рефлексива

У ком делу активности желите да учествујете? Зашто?

Средства

Уређај за слушање музике, пројектор, таблет-компјутер, компјутер.

Праћење напретка

Учешће и успех у реализацији извођачких активности (правилна примена технике извођења и познавање Музичке писмености), усмено одговарање на питања наставника.

СВИРАЊЕ НА ДЕЧЈИМ МУЗИЧКИМ ИНСТРУМЕНТИМА

Садржаји и појмови

Певање (опсег а – д2) и свирање на дечјим музичким инструментима (народна песма, дечија песма, популарна песма, уметничка песма, канон, мелодијска вежба, ритмичка вежба, дечји музички инструменти)

Стандарди оцењивања

Пева/свира песме и вежбе у распону а – д2, са применом нотног записа

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Наставник свира на пијано “Ода радости” Л. Ц. Бетовен. Пита ученике да ли знају мелодију. Објашњава им да је композиција одломак из „Симфоније бр. 9” од Л. Ц. Бетовена (текст Ф.Шилера) и да је химна Европске уније. Расправа се води о Дану Европске уније.

Активност 2

Наставник износи звучни пример из композиције по свом избору (према изведби). Разговара се о карактеру композиције (темпо, динамика, изведба, итд.). Наставник упућује ученике на рад на композицији са дечјим музичким инструментима. Напомена: Наставник прилагођава аранжман према условима рада, односно према инструментаријуму. Ако нема мелодијских инструмената, мелодијске линије се могу певати према нотама или тексту - двоглас или наставник (или ученик) може свирати на пијану. Ако нема ритмичких инструмената, може се изводити инструментима које праве ученици.

Главни део

Активност 3

Наставник дели ученике у групе према аранжману композиције. Деонице се вежбају одвојено. Затим радимо одвојено са мелодијским и ритмичким инструментима и на крају комбинацијама деоница. Након увежбавања, композиција се свира заједно. Уметнути су знакови за темпо и динамику које ученици користе у извођењу према карактеру композиције.

Завршни део

Активност 4

Ученици дискутују о начину извођења током вежбе (темпо, динамика, тачна изведба, техника свирања итд.).

Активност 5

Наступ ученика се може снимити и објавити на веб страници школе или извести као део школске приредбе.

Рефлексија

Коју смо композицију данас обрадили? Јесте ли задовољни начином изведбе?

Средства

Уређај за слушање музике, пијано, дечји музички инструменти.

Праћење напретка

Усмено одговарање на питања наставника, учешће и успех у активностима за разумевање слушане музике и креативно музичко изражавање, учешће и успех у реализацији извођачких активности (правилна примена технике извођења и познавање музичке писмености).

Ода на радости

Радост бистра, убост чиста, ќерко од Елизија!
Опивна си моќ што плиска, занеси поезија. Твојте
сништа опој шират, занеси поезија.
Сите луѓе да се смират, духот твој ги сплотува.

Gëzim ti je i mrekullueshëm jetën tonë ti e stolis,
n'pragun tënd o të magjishëm buron kënga udhën
nis.

Se atë që mbyl mërzia ti sërish e
gjallëron, vllazërohet njerëzia flatra jote
kudo shkon. (албански
) (албански)

Радост краси све лепоте, кћери из Елизија!
Опојна ти моћ красоте, узвишена мисија.
Твоје снове вежу нити, што растави многа зла.
Сви ће људи браћа бити, крило твоје спајат'зна.
(српски)

Кардеџ олун ес инсанлар, буну истер
танримизі!
Будүнсадахерџесгеџер, салнизсанадосткалір
. Інсанлігадођрулуђа, гођсүнјааџкоркмасакін.
Хүрдођмуџтуринсанођлу, хүрсаџамакхаккідір.
(турски)

Радосткрасисвељепоте, ксериизЕлиз
ија!

Опојнатимоќкрасоте, узвишенамисиј
а.

Твојесновевежунити, штораставимногаз
ла.

Свићељудибраћабити, крилотвојеспајат
'зна. (босански)

УСМЕРЕНО СЛУШАЊЕ МУЗИЧКИХ ДЕЛА

Садржаји и појмови

Усмерено слушање музичких дела (темпо, динамика, карактер музике, назив дела, композитор, жанр, елементи музичке форме, извођачки састав; свечана песма – химна, соло песма)

Стандарди оцењивања

Препознаје музичка изражајна средства у композицији за слушање/свечаној песни - химни/соло песни и именује их стручним изразима.

Препознаје извођачки састав и елементе музичке форме у музичком делу које слуша.

Напомена: Усмерено слушање музичких дела може бити саставни део часа или часа у којем ће се дело обрадити како би се успоставило више садржаја који је претходно усвојен. На листи за слушање композиција (прилог Програму) предложено је неколико композиција, а наставник бира. Стога овај сценарио лекције не покрива конкретан састав, већ даје предлоге за активности које наставник прилагођава.

Сценарио часа

Уводни део

Активност 1

Наставник упућује ученике на композицију питањима и дискусијом. Ако слушате композицију с програмским карактером, она вас упућује на садржај (наслов). Кроз активности провере понавља се проучавани садржај који се налази у делу (на пример: музичка форма, употреба стручних назива за музичка изражајна средства, извођачка састав и сл.).

Главни део

Активност 2

Приликом излагања композиције, наставник пише на табли назив композиције и име и презиме композитора. Усмерава ученике на шта треба обратити пажњу. По завршетку композиције поставља питања, а ученици одговарају или дискутују о естетском доживљају композиције. Композиција се чује неколико пута.

Активност 3

Наставник може користити технике прилагођене слушању музике. Предложене технике:

Скелетни приказ

Након што су више пута преслушали композицију, ученици према властитом искуству треба да напишу: реченицу, фразу, реч, симбол или скицу, боју и допуне реченицу: „Свиђа ми се композиција јер...”

Вртелешка

Наставник припрема три хамера и записује имена, односно оно што ученици треба да опишу након вишеструког слушања композиције и снимљених нота (на пример: карактер, темпо, динамика, извођачи). Он дели ученике у три групе. Након заједничке дискусије у групи, знање се записује - свака група са фломастером различите боје на сваком хамеру. Затим се три хамера ротирају и свака група својим фломастером напише нешто што мисли да је претходна група пропустила и да је требало да напише, или свој другачији доживљај композиције. На крају свака група представља и дискутује о писаном садржају. Ученици објашњавају музичка изражајна средства и категоришу композиције према композитору, извођачу, жанру и елементима музичке форме.

Музички новинари

Након вишекратног слушања композиције, ученици пишу новинарски текст у којем описују: композицију, извођење, музичка изражајна средства и друге елементе према упутству наставника. Ова активност се могу реализовати и ако ученици присуствују концерту.

Друге активности

Утисци из композиције могу се изразити кроз цртеж, говорну вежбу, кореографију итд. Графикон за музичку форму може се направити ако је у оквиру проучаваног садржаја.

Завршни део

Активност 4

Ученици заједно са наставником истражују различите изведбе композиције. Упоредјују их (темпо, динамику, начин извођења, диригент, итд.) и износе своје мишљење о томе која им се изведба свиђа више и зашто. Према упутству је написано дело.

Рефлексија

Коју смо песму данас слушали? Ко је компоновао? Какви су твоји утисци о композицији?

Средства

Музички уређај за слушање музике пројектор.

Праћење напретка

Усмени одговори на питања наставника, учешће и успешност у активностима за разумевање слушане музике и креативно музичко изражавање, одговори на квизове (краће тестове) као део поучавања.

Материјали за учење за ученике *(друго полугође)*

ВОКАЛНА МУЗИКА

1. Одговори на следећа питања:

Коју музику називамо вокалном?

Yellow dashed-line box for answer.

Објасни шта значи реч *акапела* (*a capella*).

Light green dashed-line box for answer.

Наброј какви гласови постоје.

Light blue dashed-line box for answer.

2. Повежи

Нор

Солонасту
п

Вокални
камерни
састав

Један/један
извођач/
извођачица

Од 2 до 25
извођача

Изнад 25
извођача

ВРСТЕ ГЛАСОВА

Попуни.

	<i>Високи</i>	<i>Средњи</i>	<i>Ниски</i>
<i>Женски гласови</i>			
<i>Мушки гласови</i>			

1. 1. Објасните разлику између гласова деце и одраслих.

2. Опиши глас вашег омиљеног певача, тј. вашег омиљеног певача (боја, распон, изведба, итд.).

ВРСТЕ ХОРОВА

Према фотографијама, одреди о каквим хоровима је реч.

1.

2.

3.

4.

Који гласови су заступљени у сваком од хорова?

1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____

ГУДАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

1. Наброј гудачке инструменте.

A large, horizontal, rounded rectangular box with a dashed border, intended for writing the answer to question 1.

Зашто је ова група названа гудачки инструменти?

A large, horizontal, rounded rectangular box with a dashed border, intended for writing the answer to the question about why the group is named string instruments.

3. Које су сличности и разлике између гудачких инструмената?

Сличности

A large, horizontal, rounded rectangular box with a dashed border, intended for writing similarities between string instruments.

Разлике

A large, horizontal, rounded rectangular box with a dashed border, intended for writing differences between string instruments.

4. Бројевима 1 до 4, **означи** инструменте према јачини звука (1 за инструмент са највишим звуком). Затим, називе повежи са одговарајућим инструментима.

Виолончело виолина контрабас виола

ТРЗАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

1. Опиши трзачке инструменте (изглед, форма, материјал израде, број жица, начин свирања и сл.). Напиши наслов једне композиције (и композитора) за сваки инструмент.

НАРОДНИ ЖИЧАНИ ИНСТРУМЕНТИ

1. Напиши називе свих инструмената.

2. Који народни жичани инструменти су слични по облику?

A large, empty, rounded rectangular box with a dashed border, intended for the student's answer.

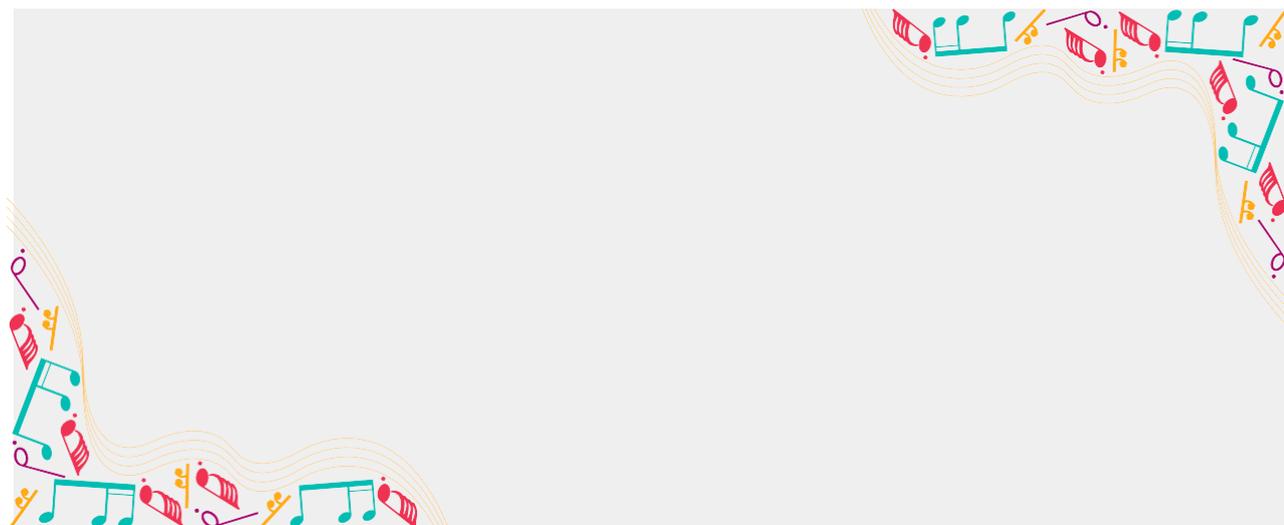

ЛИСТА ЗА УСМЕРЕНО СЛУШАЊЕ МУЗИЧКИХ ДЕЛА

1. Запишите основне податке о композицијама које наставник излаже на часу. Запишите своју белешку за сваку композицију.

<i>Наслов композиције</i>	<i>Композитор</i>	<i>Извођач/-и</i>	<i>Карактер композиције</i>	<i>Напомена</i>

1. 1. Која је твоја омиљена композиција? Напишите кратак текст у који ћете укључити најважније податке о композицији, користећи притом професионалне изразе. Објасните зашто је ваша омиљена.

ПРИЛОГ

Материјали за изведбене активности

АЗБУКА

В.А.Моцарт

A B C D E F G H I J K L M N O

LLL M N O P LLL M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

A B C D E F G H I J K L M N O

LLL M N O P LLL M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

А, Б, В...

(Музика из телевизијске серије „Бушава абецеда“)

Аутор музике: В.Стефановски

* А Б В Г Д Ђ Е Ж З С И Ј К Л Љ М Н Њ

1. О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш

2. Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш

*Уз помоћ наставника

<https://youtu.be/dZBEixVK4bg?si=nZhj9sMyVv7nXJ6j>

Аранжман: В.Стефановски, Б.Арсевски, Г.Тавитјан

ДОНЕ МАМИНО

Јас ќе тикупам сви-ле-нофус-тан-че, До-не ма-ми-но, До-нема-ми-но.
 Ти да го но-сиш, јас да те гле-дам, До-не ма-ми-но, До-нема-ми-но.

Трен-да-фил-че-то, ка-ра-ка-ран-фил-че-то кит-каша-ре-на, не-ми-ри-са-на.

Јас ќе ти купам срмено елече, Доне мамино. Ти да го носиш, јас да те гледам, Доне мамино. Трендафилчето, кара каранфилчето китка шарена, не мирисана.

Јас ќе тикупам ковано коланче, Доне мамино. Ти да го носиш, јас да те гледам, Доне мамино. Трендафилчето, кара каранфилчето китка шарена, не мирисана.

БОРЈАНО, БОРЈАНКЕ

Бор-ја-но, Бор-јан-ке, сал ти ли си мо-ма,

сал ти ли си мо-ма, сал ти лизнајшда пе-еш.

Гласот ти се слуша
 дур'до нашта нива,
 дур'до нашта нива
 мори,до чичова слива.

Српот си
 оставивте бе да те
 слушам, тебе да
 те слушам, која
 песна пееш.

Која песна пееш
 таа да засвирам,
 таа да засвирам,
 оро да заиграм.

САДИЛАЈАНА

Са-ди-ла Ја-нале-ле, са-ди-ла Ја-на,

са-ди-ла Ја-нале-ле, ран бел бо-си-лок.

Како го садила леле,
 како го садила, како
 го садила леле, не
 се вратила.
 Ми се вратила ле ле,
 ми се вратила,
 ми се вратила ле ле,
 ранов'недела.

Оздола иде леле,
 оздола иде,
 оздолаиделеле,
 лудо ем младо.
 Право си трга леле,
 право си трга,
 право си трга ле ле
 в' Јанина бавча.

Скини ми Јано леле,
 скини ми душо,
 скиними Јаноморира
 нбел босилек.
 Ако си ерген лудо,
 ако си ерген,
 ако си ерген
 лудо,само скини си.

Ако си женето лудо,
 ако си женето,
 ако си женето лудо,врв
 иси патот.

ДУЊЕ РАНКЕ

И- ди ку- ћи о- бу- ци се, ле- ле ду- ње ран- ке

Ду- ње ран- ке, ду- њеран- ке, кру- шкека- ра- ман- ке. ман- ке.

Иди кући очешљај се, ле ле дуње ранке.
Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке.

Онда дођи коло води, ле ле дуње ранке.
Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке.

ÜSKÜDAR'A GIDER IKEN

Üs - kü-dar' - a gi - der i - ken al - dı da bir yağ - mur Kâ - ti - bim - in

Üs - kü-dar' - a gi - der i - ken al - dı da bir yağ - mur Kâ - ti - bim - in

JARNANA

As më jep nj'er u- jë moj bal- luk' e prërë
Me se të të ja- pë tren- da- fil me ere?

Јар - на - на, Јар - на - не, Јар- на- на мојтë ке љë - не.

O me dorende moj balluk' e prëreë
Dora m'u nddh zenë trendafil me
ere? Jarnana....

Me se t'u ndodh zënë moj balluk'e prërë?
Me unazëne tënde, trendafil me ere.
Jarnana....

ОД МОРА ИДУ СВАТОВИ

Од мо- ра, од мо- ра, и- ду сва- то- ви.

И во- де, и во- де, Ај- ку, Са- рај- ку.

Ај каја мајци плакала,
недај ме мајко далеко.

Оста ми цвиће
нејако.
Често га мајко
заливај.

Увече грозним сузама,
ујутро росом леденом.

*Пева се уз помоћ наставника, уколико се песме обрађују по нотама

ПРЕВОД ПЕСАМА НА МАКЕДОНСКИ ЈЕЗИК

Дуњи ранки

Оди дома облечи се, ле ле дуњи ранки*.
Дуњи ранки, дуњи ранки, крушки караманки*.
Оди дома начешлај се, ле ле дуњи ранки.
Дуњи ранки, дуњи ранки, крушки караманки.
Па дојди и оро води, ле ле дуњи ранки.
Дуњи ранки, дуњи ранки, крушки караманки.
(*вид дуњи и круши)

Додека одев накај Ускудар

Додека одев накај Ускудар, заврна дожд.
Палтото на мојот писар е долго,
здолништето му е калливо.
Писарот се разбуди од сон,
очите му се заматени.
Писарот е мој, јас сум негова,
а другите не можат да се мешаат.
Штирканата кошула убаво му стои.
Додека одев накај Ускудар, најдов марамче.
Ставив локум во марамчето.
Додека го барав мојот писар, го
најдов покрај мене.
Писарот е мој, јас сум негова
и другите не можат да се мешаат.
Штирканата кошула убаво му стои.

Јарнана

Не ми даваш ни вода ти,
девојче со кратка коса,
и ако ти давам ружа миризлива.
Јарнана, Јарнана, Јарнана пуста била.
Со твојата рака, ти девојче со кратка коса.
Раката ми е зафатена со ружа миризлива.
Со што ти е зафатена раката, ти девојче со кратка коса? Со
твојот прстен, ружо миризлива.

Од морето идат сватови

Од морето, од морето идат сватови и ја
водат и ја водат Анка Сарајка.
Анка ѝ плачела на мајка ѝ:
не ме давај мајко далеку,
ќе ми остане цвеќето нејако.
Често мајко полевај го,
навечер со грозни солзи,
наутро со роса ледена.

ПЕСМОМ КРОЗ СВЕТ

Yeher wahn shiang (Мала сребрена месечина)

Кина

Pec nam spadla (Печката ни падна)

Словачка

Lundi matin

(Понеделник наутро)

Франција

El farolero

(Палач на фенери)

Шпанија

Soy el fa- ro- le- ro de la Per- ta el Sol Su- bo la es- ca- le- ra y en- cien do el fa- rol

Tao Tao po!

(Здраво!)

Филипини

Ta- o ta- o po ma- be- hay na ba- to buk- san ang bin- ta- na ta- joy mag- pan- dang- go kung- wa-

lang gi- ta- ra ka- hit na bi- la- o mak- i- ta po- la- mang and da- la- ga nin- yo.

Kuckuck

(Кукавица)

Германија

Kuc- kuck Kuc- kuck Ruft aus dem Wald! Lass- et und sing- en

tanz- en und spring- en Früh- ling Früh- ling wird es nun bald.

Obwasanasah

(Знаменитостите)

Гана

Ob- wa- sa- na- sah, na- na ob- wa- sa- na- sah. Ob- wa- sa- na- sah, na- na ob- wa- sa- na- sah.

ODA RADOSTI

L.V.Betoven

First system of musical notation for 'Oda Radosti'. It consists of four staves: two treble clefs (violin and flute), and two bass clefs (cello and double bass). The time signature is 4/4. The music features a steady eighth-note melody in the upper staves and a supporting bass line in the lower staves.

Second system of musical notation, continuing the melody and accompaniment from the first system.

Third system of musical notation, continuing the melody and accompaniment. The bass line shows some rhythmic variation with longer note values.

Fourth system of musical notation, concluding the piece with a final cadence. The music ends with a double bar line.

Ода радости

Радост бистра,убост чиста, ќерко од Елизија!
Опивна си моќ што плиска, занеси поезија.
Твојте сништа опој шират, занеси поезија.
Сите луѓе да се смират, духот твој ги сплотува.

Gëzim ti je i mrekullueshëm jetën tonë ti e stolis,
n'pragun tënd o të magjishëm buron kënga udhën
nis.

Se atë që mbyt mërzia ti sërish e
gjallëron, vllazërohet njerëzia flatra jote
kudo shkon. (албански)
(албански)

Радост краси све лепоте, кћери из Елизија!
Опојна ти моћ красоте, узвишена мисија.
Твоје снове вежу нити, што растави многа зла.
Сви ће људи браћа бити, крило твоје спајат'зна.
(српски)

Kardeş olun ey insanlar, bunu ister tanrımız!
Bu dünyada her şey geçer, yalnız sana dost
kalır. İnsanlığa doğruluğa, göğsünü aç korkma
sakın. Hür doğmuştur insanoğlu, hür yaşamak
hakkıdır. (турски)

Radost krasí sve ljepote, kćeri iz
Elizija! Opojna ti moć krasote,
uzvišena misija.
Tvoje snove vežu niti, što rastavi mnoga
zla. Svi će ljudi braća biti, krilo tvoje
spajat' zna. (босански)

ОБРАДА ПЕСАМА ПО НОТАМА

ДЕЦА РАСПЕАНИ

Ај- де си- те де-ца сло-жно пе-сна да за- пе- е- ме.

Дру-гар-ство да цу- ти, љу-бов, ра-дост в'ср-ца- та.

Му-зи- ка да е- чи вез-ден ве-се- ли да рас- те- ме.

ЕСЕНСКА УБАВИНА

Лист по лист па- га од ли- па-та, е- сен-та е-ве ни до- а-га.

Жол-тоо-бле-че-на и вр- неж-ли-ва, пло-до-ви е-сен-скидо- не- се.

По-зла-те ри-до-ви по- ли- ња, жол-та у- ба- ви-на, е- сен-ска.

ВАЛЦЕР НА СНЕГУЛКИТЕ

Вал-цертан-цу-ва-ат сне-гул-ки бе-ли, вол-шеб-носвет-ка-ат, бе-лое сè.

Неж-но, раз-и-гра-но, ма-ги-чен сјај, зи-мадо-не-со-а в'на-ши-от крај.

Вал-цертан-цу-ва-ат сне-гул-ки бе-ли, вол-шеб-носвет-ка-ат, бе-лое сè.

ПРОЛЕТНА ПЕСНА

Сла-ве-јот пес-на пе-е, раз-ви-гор мил-но ве-е.

Ко-ки-че гла-ва кре-на, зи-ма-та ве-ќеја не-ма.

Про-лет-та дој-дево мо-јот крај, зе-ле-но, ша-ре-но, вис-тин-скирај.

Цветдоцвет'гра-ди-на ми-рис-на, про-лет-на цвет-на у-ба-ви-на.

ЕКОЛОШКА ПОРАКА

Са- кам зе- ле-ни шу- ми, са- камижу-бор-ни ре- ки,
е- зе-раси- нии бис- три, сон- це-тосјај-нода гре- е. А
Ка- кодаби- де та- ка? Ка- кодаби- де та- ка? Во-ди
гри-жазапри-ро-да-тасе-кој-днев-ночес-то, фр- лај от-падна пра-во мес- то.Пла -
не-та-та на- шаза љу- бовмо- ли, ид-ни-на-та е во ра- це-тетво- и.

Fëmijë thuani këngës

Po e ni- sim kën- gën s'bash-ku, kën-gën ta kën- doj- më ne,

sho- që- ri ne je- mi, da- shu- ri në ze- mër, kemi.

kën- ga jo- në të je- ho- jë, të lum- tur të rri- te- mi.

Bukuria e vjeshtës

Bien gje- thet, dal-nga-dal nga drunj-të, po af- rohet, e bu-ku- ra vje-shtë,

ve-shur me të ver-dha, na dhu- ron ne plot, fry-te të fres- kë- ta të vjesh- tës

fu-shat dhe ma-let ja- në të ar- ta, bu-ku- ri e ver-dhë e sti- nës.

Vallëzimi i fjollave

Fjo-llë- zat va-llë-zojnë du-ke flu-tu- ru - ar, si ma- gjë ve-zu-llojnë sa të bar-dha janë.

Bu- kur dhe me leh- të- si, po shkël- qej- në fjo- llat.

Fjo-llë- zat va-llë-zojnë du-ke flu-tu- ru - ar, si ma- gjë ve-zu-llojnë sa të bar-dha janë.

Këngë pranverore

Bil-bill kën-gën po kën- don, e na- ty- ra bu- kur po lulë zon,
lule- bo- ra ko- kën ngri- ti, se- pse më na i- ku dim- ri.
pran- ve- ra er- dhi në ven- din tim, plot me ngjy- ra edhe plot gjel- bë - rim
ku- do ec, ku- do shkon lu- le sheh, aro- ma e lu- le- ve, po na pël- qen.

Porosi ekologjike

Unë dua ma- le të gjel- bëra, unë dua dhe lu- menj të pas- tër,
i du- a li- qe- net të bu- ku- ra, edhe die-lli të nangro- hë më mi- rë E
e si të bë- het kjo ash- tu? e si të bë- het kjo ash- tu? Ti kuj-
de- su për na- ty- rën, un- e- dhe ti, ne e ke- mi ardh- më- ri- në në duar-
ta ru- aj- më pla- ne- tën du- ke u kuj- de- sur të gj- thë ne së bash- ku.

Şarkı söyleyen çocuklar

Ha-di tüm ço-cuk-lar hep bir-lik-te şar-ki soy-leye-lim

kalp-ler sev-gi-yi ve sev-inci iç-in dost-lu-ğum

her za-ma-nı mü-zîg-iy-le ne-şe-yle bü-yü-dü-müş

SONBAHAR GÜZELİĞİ

İh-la-mur ağa-cın-dan yap-rak dü-şü-nü-yor son-ba-har ya-klaş-tı

sa-rı gi-y-miş-ve yağ-mur ya-ğı-yor son-ba-har mey-ve-leri ge-tir-di

te-pe-le-ri yal-dı-zlız-dır-mış sa-rı son-ba-har gü-zel-iği

KAR TANELERİ BİR VALS

Be-yaz kar tane-le-ri val-sı oy-nu-yor-lar her-şey si-hi-ri ve bem-be-yaz

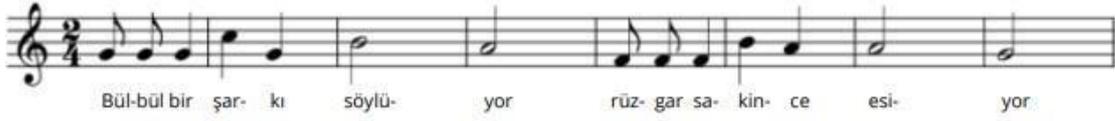

pa-rı-tyla ha-fif-çe oy-na-ya-rak ki böl-ge-mi-ze kış-ı ge-tir-dik

Be-yaz kar tane-le-ri val-sı oy-nu-yor-lar her-şey si-hi-ri ve bem-be-yaz

BAHAR ŞARKISI

ÇEVRE ŞARKISI

ДЕЦА РАСПЕВАНА

ЈЕСЕН

ВАЛЦЕР СНЕЖНИХ ПАХУЉИЦА

ПРОЛЕЋНА ПЕСМА

Сла-ву-ји пе-сму ши-ре, про-ле-ћни ве-тар ду-ва.

ма-ли цвет гла-ву ди-же про-ле-ће на-ма сти-же.

До-шло је про-ле-ће у мој крај ле-по је зе-ле-но пра-ви рај

ми-ри-шу цве-то-ви о-пој-но во-лим ја про-ле-ће бес-крај-но.

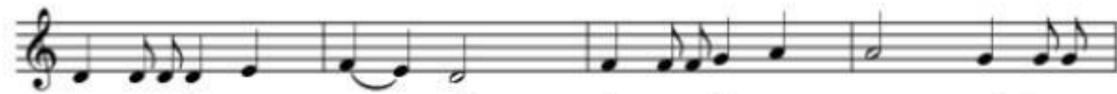
ЕКОЛОШКА ПОРУКА

Во-лим зе-ле-не шу-ме во-лим и жу-бор-не ре-ке

је-зе-ра пла-ва и бис-тра сјај-но сун-це да гри-је. А

ка-ко да бу-де та-ко? Ка-ко да бу-де та-ко? Во-ди

бри-гу сва-ки дан и ноћ о при-ро-ди, чес-то ба-ци от-пад на пра-во мес-то. Да

спа-си-мо на-шу гла-не-ту Зем-љу и и-ма-мо чис-те гра-до-ве на-ше.

DJECA RASPJEVANA

Haj - de dje - co, za - pje - vaj - mo svi u ho - ru za - jed - no.
dru - gar - stvo da cve - ta lju - bav ce - log sve - ta
mu - zi - ka da bu - de o - ko da smo svi ras - pje - va - ni

JESEN

Žu - ti list pa - o sa dr - ve - ta, je - sen je sti - gla kod nas da - nas.
Žu - to o - bu - če - na i ki - šo - vi - ta plo - do - ve je - se - nje do - ne - la.
Po - lja po - zla - ti - la br - da sva, sti - gla je je - sen u moj kraj.

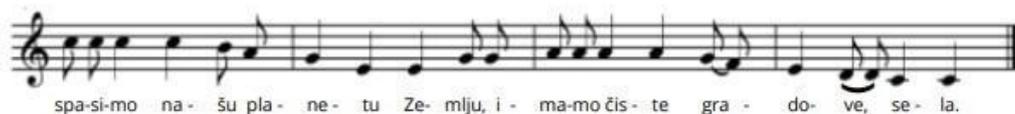
VALCER SNJEŽNIH PAHULJICA

Snje - žne pa - hu - lji - ce val - cer sad ple - šu ma - gi - čno si - ja - ju bi - je - lo je sve.
Si - ja - ju, si - ja - ju, ma - gi - čni sjaj, zi - mu su do - ne - li kod nas u kraj.
Sne - žne pa - hu - lji - ce val - cer sad ple - šu ma - gi - čno si - ja - ju bi - je - lo je sve.

PROLJEĆNA PJESMA

EKOLOŠKA PORUKA

Додатна упутства

Сценарија часова су припремљена према садржају Програма. У њима је дато неколико активности, које наставник бира и прилагођава условима рада и могућностима и интересовањима ученика. Наставник планира редослед часова према сопственом плану. Део активности се може реализовати током слободних ученичких активности.

У Приручнику је дато 30 сценарија лекција. Због ограничења обима градива, остатак наставе предвиђен је за извођење активности за које су материјали дати у прилогу Приручника. Део тих материјала може се изводити интегрисано на часу или као самосталне активности у оквиру једног часа. Извођачке активности могу укључивати: обраду песама по слуху (дато у Листи за слушање музике - прилог Програму), обраду песама по нотама (дато у прилогу Приручника), раније проучене песме по слуху, које су сада изучавање уз ноте и додавање музичких изражајних средстава, свирање на дечјим музичким инструментима (према аранжманима у Приручнику). Наставник може користити и своје материјале. Извођачке активности су заступљене и у садржају Креативни музичко изражавање.

Материјали за учење су прилагођени сценаријима за час и креирани су тако да ученик може дефинисати и одредити садржаје и појмове које ће савладати (према смерницама нове Концепције). На тај начин ће се стечено знање утврдити на часу, а когнитивне функције ученика биће на вишем нивоу - научено ће се схватити кроз искуствено учење, уз даљу примену наученог на нов начин и различитим концептима.

Наслов на оригиналот: ПРИРАЧНИК по Музичко образование за шесто одделение
ПРИРУЧНИК из Музичког образовања за шести разред

Издавач: Биро за развој образовања

Уредник: Абдулфета Фетаи

Аутор:

Павлинка Вељаноска

Стручна подршка:

мр Иванка Мијић, координатор

Рајмонда Незири, координатор

Невена Бошковска

Горан Стојанов

Преведено са македонског језика:

Нена Ристић Костовска

Година издавања – 2024.

Место издавања – Скопље

Електронско издање

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:78(035)=163.41

ВЕЉАНОСКА, Павлинка

Приручник за Музичког образовања за шести разред [Електронски извор] / Павлинка Вељаноска ; [преведено са македонског језика Нена Ристић Костовска]. - Скопје : Биро за развој образовања, 2024

Начин на пристапување (URL):

<https://brogovmk->

my.sharepoint.com/:b/g/personal/bro_macedonia_bro_gov_mk/ESe3dITqQbhKr4aDnAVupukBuATQH4n_vSzJEglUwhB5qQ?e=ioyOST.

- Превод на делото: Прирачник по Музичко образование за шесто одделение.

- Текст во ПДФ формат, 134 стр., илустр. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 22.04.2024

ISBN 978-608-206-151-1

COBISS.MK-ID 63545093